" પ્રભુ ભજો, નીતિ

શ્રી કચ્છી વીશા
જૈન
શિક્ષણ

શ્રી વિધિપક્ષ ગ

ચૈત્યવંદન ગુ

ઉત્સર્ગ માર્ગે પાપનું પુનઃ ન

શેઠ ટોકરશી મુળજી
શેઠ રવજી શોજપાલ
એઓના તરફથી શ્રી
પાઠશાળાના વિદ્યા
સંગ્રહ કરી
સાકરચ
ઠે૦ વીશા ઓશવાળ
અડક – પાલાગ

પ્રત ૧૦૦૦
સંવત ૧૯૭૦

ધર્મ વિજય પ્રેસ પાયધુની નં૦ પ

Bear, Forbear

શાળાના વિદ્યાર્થીઓને આ પુસ્તક ફ્રી (મફત) આપવા માટે અગાઉથી આશ્રય આપનાર ગૃહસ્થોનાં નામ.

રૂ. ૫૧) શેઠ ટોકરશી મુળજીની કુાં૦

શ્રી કચ્છ-ભુજપુરવાલા.

રૂ. ૫૧) શેઠ શોજપાળ કાઆની કુાં૦

હા. શેઠ રવજી શોજપાળ.

શ્રી કચ્છ-મોટાલાયજાવાલા.

'પ્રભુ ભજો, નીતિ સજો. પરઠો, પરોપકાર.'

ૐ

શ્રી કચ્છી વીશા ઓશવાળ (દહેરાવાસી) જૈન પાઠશાળા.

શિક્ષણ માળા નં૦ ૧

શ્રી વિધિપક્ષ ગચ્છીય પ્રતિક્રમણ સુત્ર

ચૈત્યવંદન ગુરૂવંદન વગેરે સહિત

ઉત્સગ માર્ગે પાપનું પુન: ન કરવું તેનું નામ પ્રતિક્રમણ કહ્યું છે.

શેઠ ટોકરશી મુળજીની કું૦ કચ્છ-ભુજપુરવાલા
શેઠ રવજી શોજપાલ કચ્છ-મોટાલાયજાવાલા

એઓના તરફથી શ્રી કચ્છી વીશા ઓશવાળ જૈન
પાઠશાળાના વિદ્યાર્થીઓને ભેટ આપવા માટે.

સંગ્રહ કરી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

સાકરલાલ માધવજી
ઠે૦ વીશા ઓશવાળ મહાજન વાડી જૈન પાઠશાળા
ખડક-પાલાગલી મુંબઇ નં૦ ૯.

પ્રત ૧૦૦૦ આવૃત્તિ ત્રીજી
સંવત ૧૯૭૦ શને ૧૯૧૪.

ધર્મ વિજય પ્રેસ પાયધુની નં૦ ૫૭૨ મુંબઇમાં હરજીવન ભગવાને છાપ્યું.

Bear, Forbear and Know thyself

શિક્ષકને સુચના.

બાળકોને સમજુતી વિનાનું ગોખણુ-શિક્ષણુ આપવાથી જોઈએ તેવો લાભ નથી થતો; તેથી દરેક વિષય સમજાવીને ઠસાવવાની જરૂર છે. પણુ આ બાળકો લાંબો વખત શાળામાં અભ્યાસ કરે, એ બનવું મુશ્કેલ છે. તેથી જે પાઠોનો મુખપાઠ કરાવવાનો હોય તેની અગત્યતા, હેતુ વિષે પ્રથમ થોડો ઇસારો કર્યા પછી તે પાઠોમાં શું કહેવા માગે છે તેની ટુંક સમજુતી બાળકોની વય, શક્તિ વગેરેનો ખ્યાલ રાખીને યોગ્યતાનુસાર પણુ રસમય સમજુતી આપવી.

આપણુને બધાંને સુખની ઇચ્છા છે. હુંમેશાં આપણુને સારૂં ખાવાનું, સારૂં પહેરવાનું, રમત-ગમત કરવાનું અને આનંદમાં રહેવાનું હોય તો સારૂં; આવો ખ્યાલ દુઃખનો સ્હેજ પણુ અનુભવ થયા પછી આવી શકે, માટે આપણુને કોઇ લડે-વઢે નહીં તો સારૂં, કોઈ મારે નહીં તો સારૂં, એ વગેરે બાબતોથી વાર્તાદિનો પ્રસંગ લાવીને ઉપરની બાબત દ્રઢ કરાવવી. આ મુજબ સુખનું ભાન થઇ દુઃખ ન જ આવે એવો કોઇ ઉપાય મેળવવાની ઉત્કંઠા કરાવવી. દરેકને હરકોઈ પ્રકારનું દુઃખ હોય છેજ. છેવટ ઘડપણુ અને મરણુનું દુઃખતો છેજ. વળી જેને આપણે સુખ માની બેઠા છીએ

તે ખરૂં સુખ નથી; કારણ કે ટુંક વખતમાં તેનો અંત આવીને પાછું દુઃખ આવે છે. માટે કદી દુઃખ નજ આવે એવું સુખ મળે તો તે કેમ ન મેળવવું? આવાં દુઃખ આપણા તીર્થંકર ભગવાનને ભોગવવાં પડતાં નથી તેઓ તો ઉંચામાં ઉંચા અને કદી અંત ન આવે એવાં સુખ ભોગવે છે. રાગ આદિ શત્રુનો નાશ કરીને કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી અનંત સુખ તેઓએ મેળવ્યું છે. પોતાને ભોગવવાં પડેલ દુઃખના અનુભવ ઉપરથી પ્રાણી માત્રને તેવાં દુઃખ ભોગવવાં પડશે; આપણા ઉપરે આવી દયાથી તેઓ પોતે એવાં દુઃખો કેવી રીતે ટાળી શકયા, તેના ઉપાય-રસ્તા આપણને માટે બતાવી ગયા છે. આ રસ્તે ચાલીએ, ભગવાનની વંદના-પૂજા કરીએ. તેઓના ગુણોનું રટણ કરીએ. તો આપણને પણ તેવું અનંત સુખ મળે. આવા સુખની જેને ઇચ્છા હોય તેમણે પ્રભુએ બતાવેલ માર્ગ શું છે તે જાણવું જોઇએ, અને તે મુજબ વર્તવું જોઇએ. આવું જ્ઞાન મેળવવા માટે, પ્રથમ પગથીઉં વિનય છે. મા બાપ ગુરૂ જ્ઞાન અને પ્રભુનો વિનય કરવો. તેઓ પ્રત્યે બહુ માનની લાગણી રાખવી. વંદના-પૂજાદિ કરવું. પ્રભુની આજ્ઞા ધ્યાનમાં રાખીને તે મુજબ વર્તન કરવું, આસાતના ટાળવી. કોઇને દુઃખ દેવું નહીં. ભગવાનના ચરિત્રોનો વિચાર કરવો, કેવી રીતે વર્તવાથી

તેઓ મોક્ષે ગયા, આપણને શું કરવાનું તેઓ બતાવી ગયા છે. આ બધાનો શાંત પણે વિચાર કરવો, તે પ્રમાણે વર્તવાનો પ્રયાસ કરવો.

આપણે આપણા ધંધા રોજગારમાં ગમે તેવા ગુંથાએલા હોઈએ તોપણ આટલી બાબત તો આપણા ખ્યાલમાંજ હોવી જોઈએ કે મન વચન અને કાયાથી થતાં દરેક કૃત્યો બની શકે તેટલે દરજ્જે આપણને તથા અન્યને પરિણામે સુખરૂપ હોય, વ્યવહાર જેટલો બની શકે તેટલો ચોખ્ખો શુદ્ધ રાખવા તત્પર રહેવું. અને એમ છતાં જે કાંઇ દોષ થઇ જાય તેની નિર્જરા-ક્ષમાપના અર્થે સામાયિક-પૂજા આદિ ભાવ પૂર્વક કરવાં, સામાયિકાદિ કરીને અટકવાનું નથી. પણ તે તે વિષયોનો વિચાર કરી તેવા પ્રકારના દોષ ફરી જાણતે ન થાય તેવી કાળજી રાખવી,

(૧) શ્રી નવકાર-પંચપરમેષ્ઠિસ્તવન-સુખમાં વિઘ્નના કારણ ભૂત રાગાદિ શત્રુ ઉપર જય મેળવી અનંત સુખનો રસ્તો બતાવવાવાળા શ્રી અરિહંત, સિદ્ધ પદને પામેલા શ્રી સિદ્ધ ભગવાન, અનંત સુખ આપે એવા આચાર પાળવા પળાવવા વાળા શ્રી આચાર્ય મહારાજ; વસ્તુનું ખરૂં ભાનકરાવનાર શ્રી ઉપાધ્યાય મહારાજ અને આ પદો મેળવવાને તત્પર

થયેલા સાધુ મુનિરાજને નમસ્કાર. આ મંત્ર સર્વોત્તમ માંગલિક રૂપ છે.

(૨) શ્રી ઇર્યાપથિકી-ઇરિયા વહિયં હાલવા ચાલવાથી જાણતાં અજાણતાં હરેક પ્રકારે જીવની વિરાધના થઇ હોય તેને માટે માફી રૂપ અજાણતાં જે કૃત્ય થયું હોય તેને માટે જો અંતઃકરણપૂર્વક પશ્ચાતાપ થાય તો તેવું કૃત્ય સુખની આડે આવતું નથી. આ પ્રકારનું જે કૃત્ય થયું હોય તેના પશ્ચાતાપને માટે કાઉસ્સગ્ગ કરવાનો છે. જેની અંદર મન-વચન કાયાના એકતારથી પ્રભુનું ધ્યાન કરવાનું છે. કાઉસ્સગ્ગની અંદર એક ચિત્ત હોવું ઘટે. કોઇ કુદરતી કારણ છીંક આદિનું નડે, જેને માટે બીજો કશો ઉપાય નથી. તેથી તેને માટે "અન્નત્થ૦ માં આગાર-છુટ બતાવેલ છે. કાઉસ્સગ્ગમાં વૃત્તિસ્થિર રહેવા માટે પ્રભુના નામ તથા ગુણોનું રટણ કરવાનું છે. જેને માટે લોગસ્સનો પાઠ છે. હાલતાં ચાલતાં અને બીજાં કામકાજ કરતાં કોઇ પણ જીવને હરકોઇ પ્રકારે દુઃખ આપ્યું હોય તેને માટે પશ્ચાતાપ પૂર્વક માફી માગવા માટે ગમણાગમણ વગેરેના પાઠો છે.

(૩) શ્રી પંચિંદિય અથવા ગુરૂગુણગ્રામ-ગુરૂ પ્રત્યે પૂજ્યભાવ ઉપજવાના કારણ રૂપ ગુરૂ ગુણોનું પંચિંદિયમાં વર્ણન

છે, વૃત્તિને બીજા વિચારોમાં ન જવા માટે દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવની હદ બતાવી તેની બહાર તેને (વૃત્તિને) નહીં જવા દેવાનો બોધ કરેલો છે. આટલું બન્યા પછી સામાયિકનું પચ્ચખાણ લેવાનું છે, તેમાં પ્રથમ ગુરૂને વિનય પૂર્વક સુખશાતા પૂછયા પછી કરેલાં કામો માટે માફી માગવાનો વાંદણાનો પાઠ આવે છે. જાણુતાં અજાણુતાં મન, વચન અને કાયાથી જે કૃત્યો બનવાનો સંભવ હોય, કેટલીએક જુજ બાબતો જેને આપણે સામાન્ય માનતા હોઈએ, અગર જેના ખોટાપણાનો આપણુને ખ્યાલ પણ ન હોય અને પરિણામે દોષ યુક્ત હોય તે તમામના પશ્ચાતાપ રૂપે; અને આવાં કૃત્યો પાપયુક્ત છે, માટે તેનાથી ચેતીને ચાલવા માટે ખ્યાલમાં રહેવા અતિચારનો પાઠ છે. આટલે સુધી આવ્યા પછી કંઇક નિર્મળતા આવે છે. ત્યારે પછી પ્રભુનાં ગુણુ ગાવા, સ્તુતિ કરવી, અને આ બંધનમાંથી છોડાવવા દેવવંદન કરવાનું છે. ઉપસર્ગહર-સર્વ પ્રકારના દુઃખ-આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિ દુર કરવા પ્રભુસ્તુતિ રૂપે આ પાઠ છે. પ્રભુના વિવિધ પ્રકારના ઉપકારાનુસાર ઉપમા આપી શરણુ માગવા નમુથ્થુણુંનો પાઠ છે. અચલ ગચ્છના ઉપકારી ગુરૂમહારાજને વંદન કરવાનો પાઠ છે. પંચપરમેષ્ટિની સ્તુતિ કરી આત્મા વિષે વિચાર કરવા માટે સજઝાય છે. મન કંઇક કુણું થયા પછી વ્રત-નિયમ માટે પ્રત્યાખ્યાનની બાબત રાખેલ

છે સામાયિક પતિક્રમણ કરતાં મન-વચન કાયાના દોષ લાગે તેની માફી ઇચ્છીને સામાયિક પૂણું કરવાનો પાઠ છે વગેરે વગેરે.

શિક્ષકે ધર્મનું શિક્ષણ એવા પ્રકારે આપવું કે તેનો વિશેષ અર્થ શું હશે? તે જાણવાની તેઓનામાં ઇચ્છા રહ્યા કરે અને ધંધારોજગારમાં અવકાશે તેના અથ આદિનો અભ્યાસ જારી રાખવા તેઓ ઇંતેજાર રહે.

'પ્રભુ ભજો નીતિ સજો, પરઠો પરોપકાર'

વંદના પૂજાથી પ્રભુ ભજવાનું કહ્યું, સામાયિક આદિમાં નીતિનું સૂચવન થયું; હવે પરોપકાર વિષે કહેવાનું રહે છે. પરોપકાર નિર્જરાનું મોટામાં મોટું સાધન છે. પોતાના ભોગવવાં પડેલ દુઃખો આપણે ભોગવવાં ન પડે એ દયામય હેતુથી ભગવાને આપણને ઉત્તમ રસ્તા બતાવવા સૂચવન કર્યું છે કે બની શકે તેટલા સુધી હરકોઇ પ્રકારે અન્યને મદદ કરવી, આવું આપણાથી ઘણે ઓછે ભાગે બને છે. બલ્કે આપણે પરોપકાર કરી શકતા નથી, તો પછી એટલું તો બની શકવા જોગ છે કે આપણાથી કોઇને-દુઃખ તો નજ થવું જોઇએ. પોતાને ઇષ્ટ લાગે તેવો નિર્દોષ આનંદ-સુખ ભોગવવાને વાંધો નથી પણ બીજાના પ્રાણોને આપણે કોઇપણ પ્રકારે

દુભાવવાં જોઇએ .નહીં. આપણામાં જેવો જીવ છે તેવોજ કીડી આદિ પ્રાણી તથા ઝાડોમાં છે. જેમ દુઃખ આપણને અપ્રીય છે તેમ તે બધા જીવોને પણ છે, સુખ આનંદ ભોગવવાનો જેટલો આપણને હક્ક છે, તેટલોજ બીજાને છે. આપણે એમ ઈચ્છીએ કે બીજા કોઈ આપણને દુઃખ ન દે, આપણા સુખમાં હરકત ન કરે. તો આપણી પણ એજ ફરજ છે કે આપણે બીજાને દુઃખ થવામાં કારણભૂત ન થવુ. બીજાને હરકત કર્તા ન થવું.

આ વગેરે બાબતો પ્રસંગાનુસાર બાળકોને સમજાવી સૂત્રપાઠ મોઢે કરાવવો.

ઉત્તમ ગૃહસ્થ.

સંસારમાં રહ્યા છતાં પણ ઉત્તમ શ્રાવકો ગૃહ્સ્થાશ્રમથી આત્મસાધનને સાધે છે, તેઓનો ગૃહાશ્રમ પણ વખણાય છે. તે ઉત્તમ પુરૂષ, સામાયિક, ક્ષમાપના ચોવિહાર પ્રત્યાખ્યાન વગેરે યમ નિયમને સેવે છે. પરપત્નિ ભણી મા બહેનની દ્રષ્ટિ રાખે છે.

સત્પાત્રે યથાશક્તિ દાન દે છે.

શાંત મધુરી અને કોમળ ભાષા બોલે છે.

સત્ શાસ્ત્રનું મનન કરે છે.

બને ત્યાંસુધી ઉપજીવિકામાં પણ માયા કપટ ઇત્યાદિ કરતા નથી. સ્ત્રી, પુત્ર, માતા, તાત, મુનિ અને ગુરૂ એ સઘળાંને યથાયોગ્ય સન્માન આપે છે.

મા બાપને વિનયથી ધર્મનો બોધ આપે છે.

યત્નથી ઘરની સ્વચ્છતા, રાંધવું, સીંધવું, શયન વગેરે રખાવે છે. પોતે વિચક્ષણતાથી, સ્ત્રી, પુત્રને વિનયી અને ધર્મી કરે છે.

કુટુંબમાં સંપની વૃદ્ધિ કરે છે.

આવેલા અતિથિનું યથાયોગ્ય સન્માન કરે છે.

યાચકને ક્ષુધાતુર રાખતો નથી.

સત્ પુરૂષોનો સમાગમ અને તેઓનો બોધ ધારણ કરે છે.

સમર્યાદ અને સંતોષ યુકત નિરંતર વર્તે છે.

યથાશક્તિ શાસ્ત્ર સંચય ઘરમાં રાખે છે.

અલ્પ આરંભથી વ્યવહાર ચલાવે છે.

આવો ગ્રહસ્થાવાસ ઉત્તમ ગતિનું કારણ થાય એમ જ્ઞાનીઓ કહે છે.

શ્રી મોક્ષમાળા.

શ્રાવકના ગુણ.

સદ્‌ગુરૂ કહે નિસુણો ભવિ લોક, ધર્મ વિના ભવ હોએ ફોક;
ગુણ વિણ ધર્મ કીઓ પણ તથા, અંક વિના મીડાં હોય યથા.
ધર્મ રયણને તેહુજ યોગ, જેહુન અંગે ગુણ આભોગ;
શ્રાવકના ગુણ તે એકવીશ, સૂત્રે ભાખ્યા શ્રી જગદીશ.
પહેલે ગુણે છલછલિયો ન હોય, બીજે ઇંદ્રિય પટુતા જોય;
ત્રીજે સૌમ્ય સ્વભાવી જાણ, ચોથે લોકપ્રિય શુભવાણ.
ચિત્ત સંકલેશ તજે પાંચમે, છઠે અપયશથી વીરમે;
પરને વંચક નહિ સાતમે, દાક્ષિણવંત હોયે આઠમે.
લજ્જાવંત નર નવમે કહ્યો, કરૂણાકારિ દશમે લહ્યો;
એકાદશમે હોય મધ્યસ્થ, દ્વાદશમે ગુણ રાગી પ્રશસ્ત.
ધર્મ કથા વલ્લભ તેરમે, શુભ પરિવાર સહિત ચઉદમે;
ઉત્તર કાલે નિજ હિતકાર, કરે કાજ પન્નરમે વિચાર.
ષોડશમે ગુણ દોષ વિશેષ, જાણે નિજપર સમવડ લેખ;

સદાચાર જ્ઞાનાદિક વૃદ્ધ, સત્તરમે સેવે તે સિદ્ધ.
અઠ્ઠદશમે ગુણવંત મહંત, તેહનો વિનય કરે મન ખંત,
ન વિસારે કીધો ઉપકાર, શ્રાવક ગુણ ઓગણીશમો સાર.
મનની સુદ્ધ સાંધે પર અર્થ, વીશમાં ગુણના ધારો અર્થ,
ધર્મ કાર્ય કરવે હોય દક્ષ, એકવીશમો ગુણ એ પ્રત્યક્ષ.
એ માંહિલા ઓગણીશ વિરતિ, શ્રાવક ધર્મની નહીં પ્રતિપત્તિ
ચોથા ચઉદશમાં ગુણ વિના, અંગિકર્યો પણ હારે જના.
તે માટે ગુણ અંગે ધરો, જિમ શ્રાવકપણું સુધું વરો,
પંડિત શાંતિવિજયનો શિષ્ય, માનવિજય કહે ધરી જગીશ.

શ્રાવકની કરણી.

શ્રાવક તું ઊઠે પરભાત, ચાર ઘડી લે પાછલી રાત,
મનમાં સમરે શ્રી નવકાર, જીમ પામે ભવ સાયર પાર. ૧
કવણ દેવ કવણ ગુરૂ ધર્મ, કવણ અમારૂં છે કુલ કર્મ,
કવણ અમારો છે વ્યવસાય, એવું ચિંતવજે મનમાંય. ૨
સામાયિક લેજે મન શુદ્ધ, ધર્મની હૈડે ધરજો બુદ્ધ,
પડિક્કમણું કરે રયણી તણું, પાતીક આલોઈ આપણું. ૩
કાયા શકતે કરે પચ્ચખાણ, શુદ્ધિ પાળે જીનની આણ,
ભણજે ગણજે સ્તવન સજઝાય, જિણ હુંતી નિસ્તારો થાય. ૪
ચીતારે નિત્ય ચઉદે નીમ, પાળે દયા જીવંતા સીમ,
દેહરે જઇ જુહારે દેવ, દ્રવ્ય ભવથી કરજે સેવ. ૫

પૂજા કરતાં લાભ અપાર, પ્રભુજી મ્હોટા મુક્તિદાતાર,
જે ઉથાપે જીનવર દેવ, તેહને નવ દંડકની ટેવ. ૬
પોશાળે ગુરૂવંદને જાય, સુણજે વખાણ સદા ચિત્ત લાય,
નિર્દુષણ સૂજતો આહાર, સાધુને દેજે સુવિચાર. ૭
સાહામિવચ્છલ કરજે ઘણું, સગપણ મોહટું સાહામી તણું,
દુઃખીયા હીણા દીનને દેખ, કરજે તાસ દયા સુવિશેષ. ૮
ઘર અનુસારે દેજે દાન, મોહોટાસ્યું મ કરે અભિમાન,
ગુરૂને મુખ લેજે આખડી, ધર્મ ન મુકીશ એકે ઘડી. ૯
વારૂ શુદ્ધ કરે વ્યપાર, ઓછા અધિકાનો પરિહાર,
મ ભરજે કેની કુડી સાખ, કુડાંજનસું કથન મ ભાખ. ૧૦
અનંતકાય કહ્યાં બત્રીશ, અભક્ષ બાવીશ વિશ્વાવીશ,
તે ભક્ષણ નવિ કીજે કીમે, કાચાં કુણાં ફળ મત જીમે. ૧૧
રાત્રી ભોજનના બહુ દોષ, જાણીને કરજે સંતોષ,
સાજી, સાબુ, લોહને ગળી, મધુ ધાવડી મત વેચો વળી. ૧૨
વળી મ કરાવે રંગણ પાસ, દુષણ ઘણાં કહ્યાં છે તાસ,
પાણી ગળજે બે બેવાર, અણગળ પીતાં દોષ અપાર. ૧૩
જીવાણીના કરજે યત્ન, પાતક છંડી કરજે પુણ્ય,
છાણાં ઈંધણ ચૂલો જોય, વાવરજે જીમ પાપ ન હોય. ૧૪
ઘૃતની પેરે વાવરજે નીર, અણગળ નીર મ ધોઇશ ચીર,
બારે વ્રત સુધાં પાળજે, અતિચાર સઘળાં ટાળજે. ૧૫

કહ્યાં પંદરે કર્માદાન, પાપ તણી પર હરજે ખાણ;
માથે મ લેજે અનર્થ દંડ, મિથ્યા મેલ મ ભરજે પિંડ. ૧૬

સમકિત શુદ્ધ હૈડે રાખજે, બોલ વિચારીને ભાખજે;
પાંચ તિથિ મ કરીશ આરંભ, પાળો શીયળ તજો મન દંભ. ૧૭

તેલ, તક્ર, ઘૃત, દુધ ને દહીં, ઉઘાડાં મત મેલો સહી,
ઉત્તમ ઠામે ખરચો વિત્ત, પર ઉપકાર કરો શુભચિત્ત. ૧૮

દિવસચરિમ કરજે ચોવિહાર, ચાર આહાર તણો પરિહાર,
દિવસ તણા આલોઈએ પાપ, જિમ ભાંજે સઘળાં સંતાપ. ૧૯

સંધ્યાયે આવશ્યક સાચવે, જીનવર ચરણ શરણ ભવભવે,
ચારે શરણ કરી દ્રઢ હોય, સાગારી અણસણ લે સોય. ૨૦

કરે મનોરથ મન એહવા. તીરથ શત્રુંજય જાયવા,
સમેતશિખર આબુ ગિરનાર, ભેટીશ હું ધન ધન અવતાર, ૨૧

શ્રાવકની કરણી છે એહ, એહથી થાએ ભવનો છેહ,
આઠે કર્મ પડે પાતળાં, પાપ તણાં છૂટે આમળા. ૨૨

વારૂ લહિયે અમર વિમાન, અનુક્રમે પામે શીવપુર ઠામ,
કહે જિનહર્ષ ઘણે સસનેહ, કરણી દુ:ખ હરણી છે એહ. ૨૩

સમકિત.

જબ લગે સમકિત રત્નકું, પાયા નહી પ્રાણી,
તબ લગે નિજ ગુણ નવિ વધે, તરૂ વિણ જિમ પાણી. જબ૦ ૧

તપ સંયમ કિરિયા કરો, ચિત્ત રાખો ઠામ,
દર્શન વિણુ નિષ્ફળ હોય, જિમ વ્યોમે ચિત્રામ. જબ૦ ૨
સમકિત વિરહિત જીવને, શિવસુખ હોયે કેમ,
વિણુ હેતુ કાર્ય ન નીપજે, મૃદ વિણુ ઘટ જેમ. જબ૦ ૩
પરંપર કારણુ મોક્ષકો, એ છે સમકિત મૂલ,
શ્રેણિક પ્રમુખ તણી પરે, હોય સિદ્ધિ અનુકૂલ. જબ૦ ૪
ચાર અનંતાનુબંધીઆ, ત્રિક દર્શન મોહ,
જ્ઞાન કહે જે ક્ષય કરે, વંદું તે જિત કોહ. જબ૦ ૫

ક્ષમાપના.

હે ભગવાન્! હું બહુ ભૂલી ગયો. મેં તમારાં અમુલ્ય વચનને લક્ષમાં લીધાં નહીં. મેં તમારાં કહેલાં અનુપમ તત્ત્વનો વિચાર કર્યો નહીં. તમારાં પ્રણીત કરેલાં ઉત્તમ શીલને સેવ્યું નહીં. તમારાં કહેલાં દયા, શાંતિ, ક્ષમા અને પવિત્રતા મેં ઓળખ્યાં નહીં. હે ભગવાન્! હું ભુલ્યો, આથડયો, રઝળ્યો અને અનંત સંસારની વિટંબનામાં પડયો છઉં. હું પાપી છઉં. હું બહુ મદોન્મત્ત અને કર્મ રજથી કરીને મલીન છઉં. હે પરમાત્મા ! તમારાં કહેલાં તત્ત્વ વિના મારો મોક્ષ નથી. હું નિરંતર પ્રપંચ-

માં પડયો છઉં; અજ્ઞાનથી અંધ થયો છઉં; હું નિરાશ્રીત છઉં, અનાથ છઉં. નિરાગી પ્રમાત્મા! હવે હું તમારૂં, તમારા ધર્મનું અને તમારાં મુનિનું શરણ ગ્રહું છઉં. મારા અપરાધ ક્ષય થઇ હું તે સર્વ પાપથી મુકત થઉં, એ મારી અભિલાષા છે. અગળ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાતાપ કરૂં છઉં. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી ઉંડો ઉતરૂં છઉં, તેમ તેમ, તમારા તત્ત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે. તમે નિરાગી, નિર્વિકાર, સચ્ચિદાનંદ સ્વરૂપ, સહજાનંદી, અનંત જ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રૈલોકય પ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિતને અર્થે તમારી સાક્ષિએ ક્ષમા ચાહું છઉં, એક પળ પણ તમારા પહેલાં તત્ત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા રસ્તામાં અહોરાત્ર હું રહું, એજ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાઓ! હે સર્વજ્ઞ ભગવાન્! તમને હું વિશેષ શું કહુ! તમારાથી કંઈ અજાણ્યું નથી, માત્ર પશ્ચાતાપથી હું કર્મજન્ય પાપની ક્ષમા ઇચ્છું છઉં,—ૐ શાંતિઃ! શાંતિઃ! શાંતિઃ!

ચોવીશ તિર્થંકરના નામ

તથા

માતા પિતાના નામ અને લંછન.

ચોવીશ તિર્થંકરના નામ તથા

તિર્થંકરના નામ.		પિતાના નામ.
૧	શ્રી ઋષભદેવ.	નાભિરાજા
૨	શ્રી અજિતનાથ.	જીતશત્રુ
૩	શ્રી સંભવનાથ.	જીતારી
૪	શ્રી અભિનંદનસ્વામિ.	સંવર
૫	શ્રી સુમતિનાથ.	મેઘરાજા
૬	શ્રી પદ્મપ્રભુ.	શ્રીધર
૭	શ્રી સુપાર્શ્વનાથ.	પ્રતીષ્ઠ
૮	શ્રી ચંદ્રપ્રભુ.	મહસેન
૯	શ્રી સુવિધિનાથ.	સુગ્રીવ
૧૦	શ્રી શીતલનાથ.	દૃઢરથ
૧૧	શ્રી શ્રેયાંસનાથ.	વિષ્નુ
૧૨	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામિ.	વસુપૂજય
૧૩	શ્રી વિમલનાથ.	કૃતવર્મ
૧૪	શ્રી અનંતનાથ.	સિંહસેન
૧૫	શ્રી ધર્મનાથ.	ભાનુ
૧૬	શ્રી શાંતિનાથ.	વિશ્વસેન
૧૭	શ્રી કુંથુનાથ.	સુરરાજા
૧૮	શ્રી અરનાથ.	સુદર્શન
૧૯	શ્રી મલ્લિનાથ.	કુંભરાજા
૨૦	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામિ.	સુમિત્ર
૨૧	શ્રી નમિનાથ.	વિજય
૨૨	શ્રી નેમિનાથ.	સમુદ્રવિજય
૨૩	શ્રી પાર્શ્વનાથ.	અશ્વસેન
૨૪	શ્રી મહાવીરસ્વામિ.	સિદ્ધાર્થ

માતા પિતાના નામ અને લંછન.

માતાના નામ.	લંછન.
મરૂદેવી	વૃષભ—બળદ
વિજયા	હસ્તિ—હાથી
સેના	અશ્વ—ઘોડો
સિદ્ધાર્થા	કપિ—વાંદરો
મંગલા	ક્રૌંચપક્ષી—કુકડો
સુશિમા	પદ્મ કમળ—રાતુ ફુલ
પૃથ્વી	સ્વસ્તિક—સાથીઓ
લક્ષ્મણા	ચંદ્રમા
રામા	મગરમચ્છ
નંદા	શ્રીવત્સ
વિષ્નુ	ગેંડો
જયા	મહિષ—પાડો
શ્યામા	શુકર
સુયશા	સીંચાણો.
સુવ્રતા	વજ્ર
અચિરા	મૃગ—હરણ
શ્રીરાણી	બોકડો
દેવીરાણી	નંદાવર્ત
પ્રભાવતી	કળશ
પદ્મા	કાચબો
વિપ્રા	નિલોત્પલ—લીલુ કમળ
શિવા	શંખ
વામા	સર્પ
ત્રીશલા	સિંહ

नमो नाणस्स.

श्री

દેવવંદન પ્રકરણ.

પ્રથમ નવકાર પંચનમસ્કાર રૂપ.

નમો અરિહંતાણં, નમો સિધ્ધાણં,
નમો આયરિયાણં, નમો ઉવજ્ઝાયાણં,
નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં.

એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો,
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, પઢમં હોઇ મંગલં. ॥

સવારના શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનના દર્શન કરવા જવું ત્યારે સ્વચ્છ અને મર્યાદાવાળાં કપડાં પહેરીને જવું. જિન મંદિરે જવા નીકળ્યા પછી બનતાં સુધી રસ્તામાં બીજા કામે રોકાવું નહીં. જિનમંદિરમાં પ્રથમ દાખલ થવા પહેલાં સંસાર વ્યવહારના બધા વિચાર છોડી દેઇ, જે કામે આવ્યા છીએ તે કામનું મનમાં રટણ હોવું જોઇએ. આ બાબતનુ સ્મરણ રહેવા માટે (પહેલી) 'નિસ્સહી' શબ્દ ઉચ્ચારવો. જિનમંદિર અંદર વાતો કરવી પડે તો તે પણ તેને લગતી બાબતો

વિષેજ થઇ શકે. બીજી વાતો કરવાથી પ્રભુની આજ્ઞાનું અપમાન થાય છે, બીજા દ્વારમાં પેસતાં (બીજી) 'નિસ્સહી' કહેવી અને તેનો હેતુ એ છે, કે પ્રભુભક્તિ સિવાય બીજા વિચાર કરવા જોઇએ નહીં. અને પ્રભુપ્રતિમા સન્મુખ આવતી વખતે (ત્રીજી) 'નિસ્સહી' શબ્દ ઉચ્ચારવો. જેનો અર્થ એવો થાય છે કે મન વચન કાયા ભગવાન તરફજ હોવાં જોઇએ. બીજા કશાપણ વિચાર કે બાબતોમાં આપણું મન જરાપણ ખેંચાવું જોઇએ નહીં.

પ્રભુ સન્મુખ આવતાં પ્રથમ બોલવું.

પ્રભુદર્શન સુખસંપદા, પ્રભુદર્શન નવનિદ્ધિ;
પ્રભુદર્શનથી પામીયે, સકલ પદારથ સિદ્ધિ.

હવે જો દ્રવ્ય પૂજા કરવી હોય તો પ્રથમ તે કરવું અને પ્રભુને ચંદન વડે પૂજા કરતાં નીચેના દુહા દરેક અંગે પૂજા કરતી વખતે જે અંગને લગતા જે દુહા હોય તે મનમાં ચિંતવવા

દ્રવ્ય પૂજા.

જલ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલિક નર પૂજંત,
ઋષભ ચરણ અંગુઠડો, દાયક ભવજલ અંત.
જાનુ બલે કાઉસ્સગ્ગ રહ્યા, વિચર્યાં દેશ વિદેશ,
ખડાં ખડાં કેવલ લહ્યું, પૂજો જાનુ નરેશ.

લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરસી દાન,
કર કડે પ્રભુ પૂજના, પુજો ભવિ બહુ માન.
માન ગયું દોય અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત,
ભુજા બલે ભવજલ તર્યા, પુજો ખંધ મહંત.
રત્નત્રયિ ગુણ ઉજલી, સકલ સુગુણ વિશરામ,
નાભિ કમલની પુજના, કરતાં અવિચલ ધામ.
હૃદય કમલ ઉપશમ બળે, બાળ્યા રાગને રોષ,
હેમ દહે વન ખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ.
સોલ પહોર દેઈ દેશના, કંઠ વિવર વર્તુલ,
મધુર ધ્વની સુરનર સુણે, તિણે ગળે તિલક અમૂલ્લ.
તીર્થંકર પદ પુણ્યથી, ત્રીભુવન જન સેવંત,
ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત.
સિદ્ધશિલા ગુણ ઉજલી, લોકાંતે ભગવંત,
વસિયા તિણે કારણ ભવિ, શિર શિખા પુજંત.
ઉપદેશક નવતત્વના તેણે નવ અંગ જિણંદ,
પુજો બહુવિધ ભાવથી, કહે શુભ વીર મુણિંદ.

ચંદનપૂજા કર્યા પછી નીચેના દુહા બોલવા અને તેના ઉપર વિચાર કરવો.

જીવડા જીવનર પુજીયે, પુજાના ફલ જોય,

રાજા નમે પ્રજા નમે, આણ ન લોપે કોય.
કુંભે બાંધ્યું જલ રહે જલવિના કુંભ ન હોય,
જ્ઞાને બાંધ્યું મન રહે, ગુરૂ વિના જ્ઞાન ન હોય.
ગુરૂ દીવો ગુરૂ દેવતા, ગુરૂ વિના ઘોર અંધાર,
જે ગુરૂ વાણી વેગલા, તે રડવડીઆ સંસાર.
ભાવે ભાવના ભાવિયે, ભાવે દીજે દાન,
ભાવે જિનવર પુજીયે, ભાવે કેવલજ્ઞાન.
પ્રભુ નામની ઔષધી, ખરે મનસું ખાય,
રોગ પીડા વ્યાપે નહીં, મહા દોષ મિટ જાય.
પ્રભુ પુજનકું હું ચલ્યો કેશર ચંદન ઘનસાર,
નવે અંગે પુજા કરૂં, ભવસાયર પાર ઉતાર.
પાંચ કોડીને ફુલડે પામ્યો દેશ અઢાર,
કુમારપાલ રાજા થયો વર્ત્યો જય જયકાર.

દ્રવ્ય પૂજા પૂર્ણ થયા પછી ભાવ પૂજા કરવાની, અગર દ્રવ્ય પૂજા ન કરવી હોય અને માત્ર ભાવ પૂજા કરવી હોય તેને માટે નીચે મુજબ કરવું.

ભાવ પુજા.

દ્રવ્ય પૂજા કરતી વખતે મુખકોશ બાંધ્યો હોય તે છોડી

આપી ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઇ ચૈત્યવંદન વિધિ માફક શરૂ કરવું.

પ્રભુ સન્મુખ ડાબો પગ ઉભો રાખી જમણા પગ ઉપર બેસી બાજોઠ ઉપર શુદ્ધ આખા ચોખાનો સ્વસ્તિક (સાથીઓ) કરવો, ઉપર ચોખાની ત્રણ ઢગલીઓ કરવી; અને સાથીઆ ઉપર વચ્ચમાં અર્ધચંદ્રકાર ચોખાનો ‿ કરવો. તે વખતે મનમાં એમ ધારવું અથવા વચનથી એમ બોલવું કે હે પ્રભુ આ ચારગતિરૂપ સંસારથી છુટું; જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર પામું; અને છેવટે સિદ્ધશિલા ઉપર આપની પેઠે બિરાજું. સાથીઓ એ ચાર ગતિ (દેવ-મનુષ્ય-નારકી-તિર્યંચ) સૂચવે છે, માટે સાથીઓ કરતી વખતે એ ચાર ગતિથી છુટવાની ભાવના ભાવવી, પછી ઉપલી ત્રણ ઢગલીયો આત્માના ગુણ (જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર) સૂચવે છે, તો તે ત્રણ ઢગલી કરતાં એ ત્રણ ગુણ પામવાની ભાવના ભાવવી. અને ‘અર્ધચંદ્રાકાર’ સિદ્ધશિલા કે જ્યાં સિદ્ધ ભગવાન બીરાજે છે એ સૂચવે છે, માટે એ અર્ધ ચંદ્રકાર કરતાં સિદ્ધશિલા પામવાનું ચિંતવવું. આમ સ્વસ્તિક કર્યા પછી ચૈત્યવદન કરવું. ચોખા ઉજ્જવલ અને આખા લેવા તેનું કારણ એ છે કે હે! ભગવાન્ મારા ભાવ ઉજ્જલ-આ અક્ષત-આખા ચોખાની પેઠે અખંડ હોજો.

અથ ખમાસમણ.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ.

નિસીહિઆએ મથ્થએણ વંદામિ.

એ પ્રમાણે બોલી ૩ વખત ખમાસમણા દેવા. પછી પ્રભુની જમણી બાજુએ અગરતો સન્મુખ અને સ્ત્રીઓએ પ્રભુની ડાબી બાજુએ જમણા પગ ઉપર બેસવું અને ડાબો પગ ઉભો રાખવો. અને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરૂં જી. એમ કહી ઇચ્છં બોલી ચૈત્યવંદન બોલવું.

અથ ચૈત્યવંદન.

જય જય મહાપ્રભુ દેવાધિદેવ.
સર્વજ્ઞ, શ્રી વીતરાગ દેવ.
મુહ દીઠું પરમેસર, સુંદર સોમ સહાવ,
ભરિ ભવંતર સંચિઓ, નઠ્ઠો સો સવિ પાવ,
જે મેં પાપ કિયાં બાલાપણે, અહવા અન્નાણે,
અન્નભવંતર, સો સો ખંડ જયો પરમેસર,
તુહ મુહ દિઠ્ઠું સિરિપાસ જિણેસર.
પાસ પસી પસાએ કરી વિનતડી અવધાર,
સંસારડો બીહામણો સામી, આવાગમણ નિવાર,
હત્થડા તે સુલખ્ખણા, જે જિનવર પૂજંત;
એકે પુણ્ણે બાહિરા, સો પરઘર કામ કરંત.

કવણેં વાડી વાવિયાં, કવણે ગૂંથ્યાં ફૂલ,
કવણે જિનવર ચઢાવિયાં, ભાવ સરીસાં મૂલ.
વાડી વેલો મહોરિયો, સોવન કુંપલિએણ,
પાસ જિણેસર પૂજીયે, પંચે અંગુલિએણ.
દો ધોલા દો શામલા, દો રત્તોપ્પલવણ્ણ,
મરગયવન્ના દુન્નિજિણ, સોલસ કંચન વણ્ણ.
નિય નિય માન કરાવિયા, ભરહેસ નયણાનંદ,
તે મેં ભાવે વંદિયા, એ ચોવિસે જિણંદ.

કમ્મભૂમિહિં, કમ્મભૂમિહિં, પઢમસંધયણિ, ઉક્કોસયસ-તરિસયં, જિનવરાણ વિહરંત લબ્ભઈ, નવકોડિહિં કેવલીણ કોડીસહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઈ, સંપઇ જિણવર વીસ મુણિ, બિહું કોડિહિં વરનાણ, સમણહ કોડિ સહસ્સ દુઅ, થુણિસું નિચ્ચ વિહાણિ, જયઉ સામિ જયઉ સામિ, રિસહ સિરિ સિ-ત્તુંજ, ઉજ્જિંત પહુ નેમિજિણ, જયઉ વીર સચ્ચઉરિ મંડણ ભરૂઅચ્છહિં મુણિસુવ્વય, મુહરિ પાસ દુહ દુરિઅ-ખંડણ, અવર વિદેહિં તિત્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસિ જિં કેવિ, તીઆણાગય સંપઇય, વંદુ જિણ સવ્વેવિ

સત્તાણુવઇ સહસ્સા, લખ્ખા છપ્પન્ન અટ્ઠ કોડીઓ,
પંચસયા ચઉ-તીસા, તિઅલોએ ચેઇએ વંદે.

ત્યાર પછી એકથી ચાર સુધી સ્તવનો બોલવાં. સ્તવન બોલ્યા પછી ઉભા થઇને ઉપસર્ગહર સ્તોત્ર બોલવું.

અથ ઉપસર્ગહર સ્તોત્ર.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં, વંદામિ કમ્મઘણમુક્કં,
વિસહર વિસનિન્નાસં, મંગલ કલ્લાણ આવાસં.
વિસહર ફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયામણુઓ,
તસ્સ ગહ રોગ મારી, દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં.
ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુઝ્ઝ પણામોવિ બહુ ફલો હોઈ,
નર તિરિયેસુવિ જીવા, પાવંતિ ન દુખ્ખ દોહગ્ગં.
તુહ સમ્મ-તે લદ્ધે, ચિંતામણિ કપ્પપાયવબ્ભહિએ,
પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં.
ઇઅસંથુઓ મહાયશ ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિઅએણ
તા દેવ દિજ્જબોહિં, ભવે ભવે પાસ જીણચંદ.

અથ જંકિંચિ.

જંકિંચિ નામ તિથ્થં, સગ્ગે પાયાલિ તિરિય લોગંમિ
જાઇં જિણબિંબાઈં તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ.

એ મુજબ બોલ્યા પછી પ્રથમ માફક બેશીને નમુથ્થુણં (શક્રસ્તવ) કહેવું.

અથ નમુથ્થુણં-શક્રસ્તવ.

નમુથ્થુણં, અરિહંતાણં, ભગવંતાણં. આઇગરાણં, તિથ્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. પુરિસુત્તમાણં, પુરિસ સિંહાણં પુરિસવર પુંડરીઆણં, પુરિસવર ગંધહથ્થીણં. લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઇવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં. અભયદયાણં, ચખ્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં. ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસિયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. અપ્પડિહયવરનાણદંસણધરાણં, વિઅટ્ટછઉમાણં. જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં, તારયાણં, બુદ્ધાણં, બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. સવ્વન્નૂણં સવ્વ દરિસણં, સિવ મયલ મરૂઅ મણંત, મખ્ખય મવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિ સિદ્ધિગઇ નામધેયં, ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં

ઉભા થઇને તીર્થ સ્તુતિ કરવી.

અથ તીર્થ સ્તુતિ.

જે અઇયા તિર્થંયરા જે ભવિસંતિ અણાગએ કાલે
જે આવિ વટ્ટમાણા, તે સવ્વે ભાવઓ નમિમો.
સુરકય મણુયકયંવા ભુવનતિગે સાસયંચ જંતિથ્થં,
તંસયલમિહઠિઓ વિહુ, મણ વયણ તણુહિ પણમામિ
જથ્થય જીણાણં જમ્મો,
દિખ્ખા નાણંચ નિસિહિયા જથ્થ;
જાયંચ સમોસરણા, તાઓ ભૂમિઓ વંદામિ.
એવમસાસય સાસય, પડિમા થુણિયા જીણંદ ચંદાણ
સિરિમંમહિણિંદભુવણિંદ, ચંદમુણિવિંદથુઅમહિઆ.

અથ સ્તુતિ કાવ્ય.

દર્શનં દેવ દેવસ્ય, દર્શનં પાપ નાશનં;
દર્શનં સ્વર્ગ સોપાનં, દર્શનં મોક્ષ સાધનં.

અર્હન્તો ભગવંત ઇંદ્રમહિતા, સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિ સ્થિતાઃ;
આચાર્યાજીન શાસનોન્નતિકરાઃ પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકા.
શ્રીસિદ્ધાંત સુપાઠકા મુનિવરા રત્ન ત્રયા રાધકા;
પંચૈતે પરમેષ્ટિનઃ પ્રતિદિનં કુર્વંતુ વો મંગલં.

મંગલં ભગવાન વીરો, મંગલં ગૌતમ પ્રભુ;
મંગલં સ્થુલીભદ્રાદ્યા, જૈનો ધર્મોસ્તુ મંગલં.

અષ્ટાપદે શ્રી આદિજીનવર વીર પાવાપુરિવરૂ;
વાસુપૂજ્ય ચંપા નયરસિદ્ધા, નેમ રેવાગિરિવરૂ.
સમેંતશિખરે વીશ જીનવર, મોક્ષ પહોતા મુનિવરૂ;
ચોવીશ જીનવર નિત્ય વંદુ સયલ સંઘસુહં કરૂ.

સકલ કુશલ વલ્લિઃ પુષ્કરાવર્ત્તમેઘો,
દુરિત તિમિર ભાનુઃ, કલ્પવૃક્ષોપમાન.
ભવજલનિધિ પોતઃ, સર્વ સંપત્તિહેતુઃ,
સંભવતુ ભવતાં ભો! શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ!

વીરઃ સર્વ સુરાસુરેંદ્રમહિતો વીરં બુધાઃ સંશ્રિતા !
વીરેણાભિહતસ્વ, કર્મનિચયો વીરાય નિત્યં નમઃ .
વીરાતીર્થમિદં પ્રવૃત્તમતુલં વીરસ્ય ઘોરં તપો,
વીરે શ્રીધૃતિકીર્તિ કાંતિ નિચયઃ શ્રીવીર ભદ્રં દિશ.

અથ આરતી.

પેહેલી આરતી પ્રથમ જિણંદા,
શત્રુંજય મંડણ ઋષભ જિણંદા,
શ્રી સિદ્ધાચલ તીર્થે આવ્યા,
પૂરવ નવાણું ભવિક મન ભાવ્યા.

આરતી કીજે શ્રી જિનવરકી.

દુસરી આરતી શાંતિ જિણંદકી,
શાંતિ કરે પ્રભુ શિવ મારગકી,
પારેવા જેણે શરણે રાખ્યો,
કેવલ પામીને ધર્મ પ્રકાશ્યો. આરતી૦

તીસરી આરતી શ્રી નેમનાથ,
રાજુલ નારી તારી નિજ હાથ,
સહસ પુરૂષશું સંયમ લીધો,
કરી નિજ આતમ કારજ સીધો. આરતી૦

ચોથી આરતી ચિહું ગતિ વારી,
પારસનાથ ભવિક હિતકારી,
ગોડીપાસ સંખેસરો પાસ,
ભવિજનની પૂરે મન આસ. આરતી૦

પાંચમી આરતી શ્રીમહાવીર,
મેરૂ પરે જિમ રહ્યા ધીર,
સાડા બાર વરસ તપ તપીયા,
કર્મ ખપાવીને શિવપુર વસિયા. આરતી૦
ઇણિપરે પ્રભુજીની આરતી કરશે,
શુભ પરિણામે શિવપુર વરશે,
કર જોડી સેવક એમ બોલે,
નહીં કોઇ મારા જીનજીને તોલે. આરતી૦

અથ મંગલિક દીપક.

દીવોરે દીવો મંગલિક દીવો,
આરતી ઉતારીને બહુ ચિરંજીવો. દી૦
સોહામણું ઘર પર્વદીવાલી,
અંબર ખેલે અમરાબાલી. દી૦
દેવપાલ ભણે ઇણે દેવ અજુઆલી,
ભાવે ભગતે વિઘ્ન નિવારી. દી૦

દેવપાલ ભણે ઇણે કલિકાલે,
આરતી ઉતારી રાજા કુમારપાલે. દી૦
અમ ઘર મંગલિક જે ઘર મંગલિક,
ચતુર્વિધ સંઘ ઘર મંગલિક દીવો. દી૦

અથ શ્રી જિનસ્તુતિ.

ભવ ભવ તું મહિજ દેવ, ચરણુ તોરાં ધરૂં;
ભવસાયરથી તાર, અરજ આવી કરૂં.
પ્રભુ દર્શન સુખસંપદા, પ્રભુદર્શન નવનિધિ;
પ્રભુદર્શનથી પામીયે, સકલ પદારથ સિદ્ધિ.
જગત્સ્વામી મોક્ષગામી, મોક્ષગામી સુખકરો;
પ્રભુઅજરઅમરઅખંડ નિર્મલ, મોહ મિથ્યા તમહરો.
દેવાધિદેવા ચરણ સેવા, નિત્ય મેવા આપીયે;
નિજદાસ જાણી દયા આણી, આપ સમોવડ થાપીયે.
અનુભવરત્ન ચિંતામણિ, અનુભવસિદ્ધ સ્વરૂપ;
અનુભવ મારગ મોક્ષનો, અનુભવ કેવલરૂપ.
શ્રી અનંતનાથ પ્રગટ પરમેશ્વર;
અલિય વિઘ્ન સવિ દૂર કરે.

વાટ ઘાટ સમરે જે સાહેબ, ભય ભંજન ચકચુર કરે,
લીલાલચ્છી દાસ તુમારા કોઇ પૂજે કોઇ અરજ કરે.

પ્રભુ નજર કરીને નિરખો સાહેબ;
તુમ સેવક અરદાસ કરે.

આબુ અષ્ટાપદ ગિરનાર, સમેત શિખર શત્રુંજય સાર
પંચે તિરથ ઉત્તમ ઠામ, સિદ્ધિ ગયા તેને કરૂં પ્રણામ

શ્રી ગુરૂ વાંદણા પ્રકરણ.

શ્રી મુનિમહારાજ પાસે જવું ત્યારે પ્રથમ બે વખત ખમાસમણા દેવા, ત્યારબાદ ઉભા થઇને મુનિમહારાજને સુખ-શાતા પુછવી, તે નીચે મુજબ;–

ઇચ્છકાર, સુહરાઇ, સુહદેવસિ,. સુખ તપ શરીર નિરાબાધ, સુખ સંજમ યાત્રાનિર્વહોછોજી? સ્વામી શાતા છે જી?

(ગુરૂમહારાજ દેવગુરૂ પસાયેજી' એવો ઉત્તર આપે ત્યાર પછી)

મથ્થએણ વંદામિ.

કહી માથું નમાવી પગે લાગવું, અને ઉભા રહીને આજ્ઞા લેવી કેઃ—

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામેમિ અભ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં.

ગુરૂ મહારાજ આજ્ઞા કરે ત્યારે 'ઇચ્છં' કહીને વાંદણા દેવાની પેઠે નીચા નમીને જમણો હાથ ભોંય ઉપર અવળો આગળ ધરવો અને ડાબા હાથ વડે મોં આગળ કપડું ધરી રાખી નીચે પ્રમાણે બોલવુંઃ—

ખામેમિ ✳ દેવસિઅં જંકિંચિ અપત્તિઅં પરપત્તિઅં ભત્તે પાણે વિણએ વેઆવચ્ચે આલાવે સંલાવે; ઉચ્ચાસણે સમાસણે અંતરભાસાએ ઉવરિભાસાએ જંકિંચિ મજઝ વિણયપરિહીણં સુહુમંવા બાયરો વા; તુમ્ભે જાણહ અહં ન યાણામિ તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રમાણે બોલીને ઉભા થઈ પગે લાગવું.

+ સવાર હોય તો 'રાઈયં' કહેવું રાત્રી કે સાંજ હોય તો 'દેવસીયં' કહેવું.

પચ્ચખ્ખાણ.

નમુક્કાર સહિઅં—પચ્ચખ્ખાણ.

સૂરે ઉગ્ગએ નમુક્કારસહિઅં પચ્ચખ્ખાઈ, ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં, પાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નથ્થણાભોગેણં સહસાગારેણં વોસિરઈ.

પોરિસિ—સાઢ્ઢપોરિસિ પચ્ચખાણ.

સૂરે ઉગ્ગએ પોરિસિં સાઢ્ઢ પોરિસિં પચ્ચખ્ખાઇ ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં, પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નથ્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં. પચ્છન્નકાલેણ દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરઈ.

તિવિહાર ઉપવાસ-પચ્ચખ્ખાણ.

સૂરે ઉગ્ગએ અભત્તઠં પચ્ચખ્ખાઇ તિવિહંપિ આહારં, અસણં ખાઇમં સાઈમં અન્નથ્થણાભોગેણં સહસાગારેણં પારિઠાવણિઆગારેણં . મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણં પાણહાર નમુક્કાર સહિયં પોરિસિં સાઢપોરિસિં પચ્ચખ્ખાઇ, ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઈમં, અન્નથ્થણાભોગેણ સહસાગારેણં પચ્છન્નકાલેણ દિસા મોહેણં સાહુવયણેણં મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિ વત્તિઆગારેણં પાણસ્સ લેવેણ વા અલેવેણ વા અચ્છેણ વા બહુલેવેણ વા, સસિથ્થેણ વા, અસિથ્થેણ વા, વોસિરઇ.

ચઉવિહાર પચ્ચખાણ.

દિવસચરિમં પચ્ચખાઇ ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણં પાણં ખાઇમં સાઇમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગરેણં મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરઇ.

શ્રી વિધિપક્ષ ગચ્છીય

દેવસિક તથા રાઇ પ્રતિક્રમણ.

પ્રતિક્રમણના સૂત્રપાઠો લખતાં પહેલાં સામાયિક પ્રતિક્રમણ વિષે સહેજ સમજુતી તથા તે વેળા મન, વચન અને કાયાના જે દોષ ટાળવા જોઇએ તે પ્રથમ બતાવી સૂત્રપાઠો લખવામાં આવશે. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપ મોક્ષમાર્ગનો લાભદાયક ભાવ જેના વડે ઉપજે તે સામાયિક, સાઠ ઘડીના અહોરાત્ર વ્યર્થ ચાલ્યા જાય છે. અસંખ્યાત દિવસથી ભરેલાં અનંતા કાળ ચક્ર વ્યતીત કરતાં પણ જે સાર્થક ન થયું તે બે ઘડીના વિશુદ્ધ સામાયિકથી થાય છે. માટે સાઠ ઘડીમાંથી ઓછામાં ઓછી માત્ર બે ઘડી બચાવીને મન-વચન-કાયાના પાપભાવને રોકીને આપણે હમેશાં સદ્ભાવથી વિધિપૂર્વક સામાયિક કરવું જોઇએ.

આ આત્મા મન, વચન અને કાયાના યોગથી અનેક પ્રકારનાં કર્મ બાંધે છે. પ્રતિક્રમણ સૂત્રમાં એનું દોહન કહેલું

છે. જેથી દિવસ રાત્રિમાં થયેલાં પાપનો પશ્ચાતાપ તે વડે થઇ શકે છે. શુદ્ધ ભાવવડે કરી પશ્ચાતાપ કરવાથી લેશ પાપ થતાં, પરલોક ભય અને અનુકંપા છૂટે છે; આત્મા કોમલ થાય છે. ત્યાગવા યોગ્ય વસ્તુનો વિવેક આવતો જાય છે. ભગવત્ સાક્ષીએ અજ્ઞાન આદિ જે જે દોષ વિસ્મરણ થયા હોય, તેનો પશ્ચાતાપ પણ થઇ શકે છે. આમ પ્રતિક્રમણ નિર્જરા કરવાનું ઉત્તમ સાધન છે. તે વડે આત્માની મલિનતા ખસે છે. માટે અવશ્ય કરવા યોગ્ય છે. માટે જેમ બને તેમ ધીરજથી સમજાય તેવી ભાષાથી, શાંતિથી, મનની એકાગ્રતાથી અને યત્નાં પૂર્વક પ્રતિક્રમણ કરવું.

મનના પુદ્દગલ તરંગી છે. સામાયિકમાં જ્યારે વિશુદ્ધ પરિણામથી રહેવું કહ્યું છે ત્યારે પણ એ મન આકાશ પાતાળના ઘાટ ઘડયા કરે છે. તેમજ ભૂલ, વિસ્મૃત્તિ, ઉન્માદ વગેરેથી વચન કાયામાં પણ દુષણ આવવાથી સામાયિકમાં દોષ લાગે છે. મન, વચન અને કાયાના થઇને બત્રીસ દોષ ઉત્પન્ન થાય છે, તે જાણવાથી મન સાવધાન રહે છે, માટે નીચે લખ્યા છે.

મનના દશ દોષ:—

૧ **અવિવેક દોષ:**—સામાયિકનું સ્વરૂપ નહિ જાણવાથી મનમાં એવો વિચાર કરે કે આથી શું ફળ થવાનું હતું? આથી તે કોણ તર્યું હશે? એવા વિચારનું નામ અવિવેક દોષ.

૨ **યશોવાંછા દોષઃ**–પોતે સામાયિક કરે છે એમ બીજા મનુષ્યો જાણે તો પ્રશંસા કરે એવી ઇચ્છાએ સામાયિક કરવું તે યશોવાંછા દોષ.

૩ **ધનવાંછા દોષઃ**–ધનની ઈચ્છાએ સામાયિક કરવું, તે ધનવાંછા દોષ.

૪ **ગર્વ દોષઃ**–મને લોકો ધર્મી કહે છે અને હું સામાયિક પણ તેવુંજ કરૂં છઊં. એવો અધ્યવસાય, તે ગર્વ દોષ.

૫ **ભય દોષઃ**–હું શ્રાવક કુલમાં જન્મ્યો છઉં, મને લોકો મોટા તરીકે માન દે છે, અને જો સામાયિક નહિ કરૂં તો કહેશે કે આટલી ક્રિયા પણ નથી કરતો એમ નિંદાના ભયથી સામાયિક કરે, તે ભય દોષ.

૬ **નિદાન દોષઃ**- સામાયિક કરીને તેનાં ફળથી ધન, સ્ત્રી, પુત્રાદિક મળવાનું ઈચ્છે તે નિદાન દોષ.

૭ **સંશય દોષઃ**– સામાયિકનું ફળ હશે કે નહિ હોય એવો વિકલ્પ કરે તે સંશય દોષ.

૮ **કષાય દોષઃ**– સામાયિક ક્રોધાદિકથી કરવા બેસી જાય, કિંવા પછી ક્રોધ, માન, માયા, લોભમાં વૃત્તિ ધરે, તે કષાય દોષ.

૯ **અવિનય દોષ:**-વિનય વગર સામાયિક કરે તે અવિનય દોષ.

૧૦ **અબહુમાન દોષ:**-ભક્તિભાવ અને ઉમંગપૂર્વક સામાયિક ન કરે, તે અબહુમાન દોષ.

વચનના દશ દોષ.

૧ **કુબોલ દોષ:**- સામાયિકમાં કુવચન બોલવું તે કુ-વચન દોષ.

૨ **સહસાત્કાર દોષ:**-સામાયિકમાં સાહસથી અવિચાર પૂર્વક વાકય બોલવું તે સહસાત્કાર દોષ.

૩ **અસદારોપણ દોષ:**-બીજાને ખોટો બોધ આપે, જેનામાં જે ગુણ ન હોય તેનામાં તે ગુણનું આરો-પણ કરે તો અસદારોપણ દોષ.

૪ **નિરપેક્ષ દોષ:**-સામાયિકમાં શાસ્ત્રની દરકાર વિના વાકય બોલે, તે નિરપેક્ષ દોષ.

૫ **સંક્ષેપ દોષ:**- સૂત્રના પાઠ ઇત્યાદિક ટુંકામાં બોલી નાખે; અને યથાર્થ ભાખે નહિ, તે સંક્ષેપ દોષ.

૬ **કલેશ દોષ:**-સામાયિકમાં કોઇથી કંકાસ કરે તે કલેશ દોષ.

૭ **વિકુથા દોષ:**—ચાર પ્રકારની વિકથા માંડી બેસે તે વિકથા દોષ.

૮ **હાસ્ય દોષ:**—સામાયિકમાં કોઇની હાંસી મશ્કરી કરે તે હાસ્ય દોષ.

૯ **અશુદ્ધ દોષ:**—સામાયિકમાં સૂત્રપાઠ ન્યુનાધિક અને અશુદ્ધ બોલે તે અશુદ્ધ દોષ.

૧૦ **મુણુમુણુ દોષ:**—ગડગડ ગોટાથી સામાયિકમાં સૂત્ર પાઠ બોલે જે પોતે પણ પુરૂં માંડ સમજી શકે તે મુણુ-મુણુ દોષ.

કાયાના બાર દોષ.

૧ **અયોગ્ય આસન દોષ:**—સામાયિકમાં પગપર પગ ચઢાવીને બેસે, તે શ્રી ગુરૂ આદિ પ્રત્યે અવિનયરૂપ આસન તે પહેલો અયોગ્ય આસન દોષ.

૨ **ચલાસન દોષ:**—સામાયિક કરવા ડગડગતે આસને બેસે અથવા વારંવાર જયાંથી ઉઠવું પડે તેવે આસને બેસે તે ચલાસન દોષ.

૩ **ચલદ્રષ્ટિ દોષ:**—કાયોત્સર્ગમાં આંખો ચંચળ રાખે તે ચલદ્રષ્ટિ દોષ.

૪ **સાવદ્ય ક્રિયા દોષ:**—સામાયિકમાં કાંઇ પાપ ક્રિયા કે તેની સંજ્ઞા કરે તે સાવદ્ય ક્રિયા દોષ.

૫ આલંબન દોષ:-ભીંતાદિકને ઓઠીંગણ દઈ બેસે જેથી ત્યાં બેઠેલા જંતુ આદિકનો નાશ થાય કે પીડા થાય, તેમજ પોતાને પ્રમાદની પ્રવૃત્તિ થાય, તે આલંબન દોષ.

૬ આકુંચન પ્રસારણ દોષ:-હાથ પગ સંકોચે, લાંબા કરે એ આદિ તે આકુંચન પ્રસારણ દોષ.

૭ આલસ્ય દોષ:- અંગમરડે, ટચાકા વગાડે એ આદિ તે આલસ દોષ.

૮ મોટન દોષ:-આંગળી વગેરે વાંકી કરે, ટચાકા વગાડે તે મોટન દોષ.

૯ મલ દોષ:-ઘરડાઘરડ કરી સામાયિકમાં ચલ કરી મેલ ખંખેરે તે મલ દોષ.

૧૦ વિમાસણ દોષ:-ગળામાં હાથ નાખી બેસે ઇત્યાદિ તે વિમાસણ દોષ.

૧૧ નિદ્રા દોષ:-સામાયિકમાં ઉંઘ આવે, તે નિદ્રા દોષ.

૧૨ વસ્ત્ર સંકોચન દોષ:-સામાયિકમાં ટાઢ પ્રમુખની ભીતિથી વસ્ત્રથી શરીર સંકોચે તે વસ્ત્ર સંકોચન દોષ

એ બત્રિશ દૂષણ રહિત સામાયિક કરવું, પાંચઅતિચાર ટાળવાં. (શ્રી મોક્ષમાળા.)

સામાયિક કે પ્રતિક્રમણ આદરવા અગાઉ સ્વચ્છ કપડાં પહેરવાં. બેસવાની જગ્યા યત્ના પૂર્વક ચરવલાવડે પુંજીને કટાસણું (પોંછણું) પાથરીને ગુરૂ મહારાજ સામે બેસવું. ગુરૂ મહારાજ ન હોય તો ગુરૂ નિમિત્ત પુસ્તકની સ્થાપના કરવી અને સામાયિક પ્રતિક્રમણ શરૂ કરવું.

દેવસિક પ્રતિક્રમણ.

'ચારિત્રાચારની શુદ્ધિ માટે સામાયિક નામે પ્રથમ આવશ્યક.

પ્રથમ ત્રણ ખમાસમણ દેવા, ઉભા થઇને એક નવકાર મંત્ર કહેવો, બાદ સુગુરૂને સુખશાતા પુછવા માટેનો 'ઇચ્છકાર સુહરાઈ'નો પાઠ કહેવો, પછી ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ દિવસ સંબંધી સામાયિક ઠાવા ઇરિયાવહિયં પડિક્કમુંજી? ગુરૂ મહારાજ 'પડિક્કમેહ' એમ આજ્ઞા કરે ત્યાર પછી 'ઇચ્છં' કહીને બોલવું.

અથ ઇરિયા વહિય.

ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં, ઇરિયા વહિયાએ વિરાહણાએ, ગમણાગમણે, પાણક્કમણે બીયક્કમણે હરિયક્કમણે ઓસા ઉત્તિંગ પણગ દગ મટ્ટી મક્કડા

સંતાણા સંકમણે, જે મે જીવા વિરાહિયા, એગિં-દિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઇયા, સંઘટ્ટિયા, પરિઆવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ-ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ, વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

અથ તસ્સઉત્તરી.

તસ્સઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહી કરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં. પાવાણંકમ્માણં, નિગ્ઘા યણઠ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.

કાયાથી વ્યાપાર ન કરવાની પ્રતિજ્ઞાનો ભંગ ન થાય તે સારૂ જેના માટે આપણો કશો ઉપાય કામ લાગે તેમ નથી, તેની છૂટ માટે

અથ અન્નત્થ ઉસસિએણં—આગાર

અન્નત્થઉસસિએણં, નિસસિએણં, ખાસિએ-ણં, છીએણં, જંભાઇએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલિએ, પિત્તમુચ્છાએ. સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં,

સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિઠ્ઠિસંચાલેહિં. એવમાઇએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં, ન પારેમિ તાવકાયં, ઠાણેણં મોણેણં, ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ.

ઈહાં એક લોગસ્સનો મનમાં કાઉસ્સગ્ગ કરવો; પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો.

અથ લોગસ્સ—ચઉવિસત્થો.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિત્થયરે જીણે; અરિહંતે કિત્તઇસ્સં ચઉવીસંપિ, કેવલી. ઉસભમ-જિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ, સુમઇંચ; પઉમપ્પહં, સુપાસં, જીણંચચંદપ્પહંવંદે. સુવિહિં-ચપુપ્ફદંતં, સીઅલ સિજ્જંસવાસુપૂજ્જં ચ વિમલ મણંતં ચ જિણં, ધમ્મંસંતિં ચ વંદામિ. કુંથુંઅરંચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજીણં ચ, વંદામિ રિઠ્ઠનેમિં, પાસં તહ વધ્ધમાણં ચ. એવંમએ

અભિથુઆ, વિહુય રયમલા પહીણ જરમરણા, ચઉવીસંપિ જિણુવરા તિથ્થયરામે પસીયંતુ. કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિધ્ધા, આરૂગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિવરમુત્તમંદિંતુ. ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઇચ્ચેસુઅહિયં, પયાસયરા, સાગર વર ગંભીરા, સિધ્ધાસિદ્ધિં મમ્‌દિસંતુ.

પછી ઉભા રહીનેજ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ગમણા ગમણ આલોઉં જી?

અથ ગમણાગમણ.

મારગને વિષે, જાતાં આવતાં. પૃથ્વીકાય, અપ્પ્‌કાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય ત્રસ-કાય નીલ, ફૂલ, માટી, પાણી, કણ, કપાશીઆ, સ્ત્રી* આદિક તણો સંઘટ્ટ હુવો હોય તે સવિ હું મન વચન, કાયાયે કરી મિચ્છાઃમિ દુક્કડં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક ઠાવા ત્રણ

---

* સ્ત્રીઓએ 'પુરૂષ' શબ્દ વાપરવો.

નવકાર ગણું જી. એમ કહી હેઠા બેસીને ત્રણ નવકાર ગણુવા તે ગણીને પછી ઉભા થઈ ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્, જીવરાશિ ખમાવું જી. એમ કહીને બોલવું:

અથ જીવરાશિ.

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્પૂકાય સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય ચઉદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય બે લાખ બેઇંદ્રી, બે લાખ તેઇંદ્રી, બે લાખ ચઉરિંદ્રીં, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેંદ્રી, ચઉદ લાખ મનુષ્યના ભેદ, એવંકારે ચઉદ રાજ ચોરાશી લક્ષ, જીવાયોનિ માંહે મહારે જીવે જિકો કોઈ જીવ દૂહવ્યો હોય, વિરાધ્યો હોય, દુહવાવ્યો હોય, દુહવતાં પ્રતિઅનુમોઘો હોય, તે સવિ, હું મન, વચન, કાયાયે કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અઢાર પાપ સ્થાનક આલોઉં જી. એમ કહીને બોલવું.

અથ અઢાર પાપ સ્થાનક.

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દસમે રાગ, અગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે ચાડી, પન્નરમે રતિ અરતિ, સોળમે પરપરિવાદ, સ-તરમે માષામૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય, એ અઢારે પાપસ્થાનકમાંહી જે કોઇ પાપસ્થાનક મહારે જીવે સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્યાં હોય, તે સવિ હું મન, વચન કાયાયે કરી તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રમાણે આલોયણા લઇને શુદ્ધ થયા પછી ગુરૂ સ્થાપના નિમિત્તે પંચિંદિય કહીએ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ગુરૂસ્થાપના કરૂં જી.

અથ પંચિંદિય.

પંચિંદિય સંવરણો, તહ નવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો; ચઉવિહ કસાયમુક્કો, ઇય અઠ્ઠારસગુણેહિં

સંજુત્તો. પંચ મહવ્વયજુત્તો; પંચવિહાયાર પાલણ સમથ્થો; પંચસમિઓ, તિગુત્તો, છત્તીસગુણેહિં ગુરૂ મજ્ઝ.

એ પ્રથમ ખમાસમણ થયું. પછી ખમાસમણ પૂર્વક નીચે બેસીને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ ધારૂંજી:—

અથ દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાલ-ભાવ.

દ્રવ્યથકી લૂગડાં લતાં, ઘરેણાં ગાંઠાં, પાથરણું નવકારવાલી ધાર્યાં પ્રમાણે મોકળાં છે; ક્ષેત્ર થકી ઉપાશ્રયના બારણાની માંહેલી કોરે; કાલથકી, સામાયિક નીપજે તિહાં સુધી; ભાવ થકી યથાશક્તિ રાગદ્વેષે રહિત, વ્રતી સંઘાતે બોલવું. ગુરૂ આદિક સંઘાતે બોલવાનો આગાર છે, અવ્રતી સંઘાતે બોલવાનું પચ્ચખ્ખાણ છે, એ રીતે છ કોટિએ કરી સામાયિક કરૂં. સામાયિકવ્રત ઉચ્ચાર કરવા એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરૂંજી.

એમ કહી ઉભા થઈને એક નવકાર ગણવો પછી ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન્? સામાયિકવ્રત ઉચ્ચાર કરાવોજી. એમ આજ્ઞા લેવી, (સંવરમાં પ્રવેશ.)

અથ સામાયિકનું પચ્ચખ્ખાણ.

કરેમિ ભંતે સામાઇયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચખ્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં તિવિંહેણં-મણેણં, વાયાએ, કાએણં ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

એ સામાયિક કરતાં ચારિત્રાચાર શુધ્ધ થાય એ પહેલું સામાયિક નામે આવશ્યક અને બીજું ખમાસમણ પુરૂં થયું.

દર્શનાચારની શુદ્ધિ માટે 'ચઉવિસત્થો' નામે બીજું આવશ્યક.

પછી ઉભા થકાજ ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ બીજા આવશ્યક ભણી ઇરિઆવહિયં પડિક્કમુંજી. એમ કહી ઇરિઆવહિ પડિક્કમિ; તસ્સઉત્તરી કહેવી. પછી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સ પ્રગટ

કહેવો એ લોગસ્સ કહેવાથી દર્શનાચાર નિર્મલ થાય. એ બીજું ચઉવિસત્થો નામે આવશ્યક અને ત્રીજું ખમાસમણ પુરું થયું.

જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની શુદ્ધિ અર્થે 'ગુરૂવંદનક, નામે ત્રીજું આવશ્યક

પછી ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક હેઠા બેસીને ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન્! છેડાનું પડિલેહણ કરૂંજી. એમ કહી દ્રષ્ટિ પડિલેહણને અર્થે ઉત્તરાસંગના છેડાનું પડિલેહણ કરવું એટલે છેડાથી હાથ પગ અને આસન પુજવાં. પછી ઉભાથઇને ઇચ્છા કારેણ સંદિસહ ભગવન્, ગુરૂ વિનય માટે ત્રીજા આવશ્યક ભણી વાંદણાં કરૂંજી.

અથ આવશ્યક વાંદણાં.

ઇચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં, જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ. અણુજાણહ, મે, મિઉગ્ગહં. નિસીહિ, અહોકાયં, કાયસંફાસં, ખમણિજ્જો ભે, કિલામો, અપ્પકિલંતાણં બહુ સુભેણ, ભે દિવસો વઇક્કંતો જત્તા ભે, જવણિજંજં, ચ, ભે, ખામેમિ, ખમાસમણો,

દેવસિયં, વઇક્કમં. આવસિઆએ પડિક્કમામિ, ખમાસમણાણં, દેવસિઆએ આસાયણાએ, તિત્તીસન્નયરાએ જં કિંચિ, મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોહાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ સવ્વધમ્માઇક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો, મે, દેવસિઓ અઇયારો, કઓ, તસ્સ, ખમાસમણો, પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

એમ ગુરૂ સમીપે વાંદણાં બે વાર દેવાં. ત્યાં બીજી વારને વાંદણે "આવસિઆએ" એ પદ ન કહેવું અને રાઇપડિક્કમણે 'રાઇઓવઇક્કંતો,' પખ્ખીએ 'પખ્ખીઓ વઈક્કંતો' ચઉમાસિએ ચઉમાસિઓ વઈક્કંતો અને સંવત્સરિયે સંવચ્છરો વઇક્કંતો કહેવું. એ વાંદણાં દેતાં જ્ઞાનાદિ ત્રણે નિર્મલ થાય. અહિં પોતાને મુખે, સંધ્યા હોય તો ચઉવિહાર અને સવાર હોય તો નવકારસી પ્રમુખનું પચ્ચખ્ખાણુ મનને ભાવે ધારવું. તેથી તપાચાર નિર્મલ થાય. એ ત્રીજું વંદનકાવશ્યક અને ચોથું ખમાસમણુ પુરૂં થયું.

અતિચારની આલોયણાને અર્થે 'પ્રતિક્રમણ' નામે ચોથું આવશ્યક.

પછી ઉભા થઈને ઈચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઈચ્છા-કારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચોથા આવશ્યક ભણી અતિચાર આલોઉં જી. એમ આજ્ઞા માગ્યા પછી પ્રથમ 'નવકાર' કહેવો અને પછી ઈચ્છં'' બોલીને અતિચાર ભણવા તે.

અથ લઘુ અતિચાર.

અરિહંતદેવ, સુસાધુગુરૂ, જિનપ્રણિતધર્મ, ભાવતો સમકિત પ્રતિ પાલું; દ્રવ્યતો લૌકિક લોકોત્તર દેવગત, ગુરૂગત, પર્વગત, મિથ્યાત્વવિષે જયણા કરૂં એ શ્રી સમકિતતણા પાંચ અતિચાર શોધું. શંકા, કંખા, વિતિગિચ્છા, પરપાખંડીપરસંસા, પર પાખંડીસંથુઓ, એપાંચ અતિચારમાંહે જિકો કોઇ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૧. બાર વ્રતમાંહે પહેલું પ્રાણાતિપાત વિરમણુ વ્રત, સ્થૂલ બેઇંદ્રિયાદિક ત્રસ જીવ નિરપરાધ ઉપેતકરણ સંકલ્પી કરી હણવા નિયમ, આરંભે જયણા એ પહેલા પ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રત તણા પાંચ અતિચાર શોધું. બંધે, વહે. છવિચ્છેએ, અઇભારે, ભત્ત પાણવુચ્છેએ એ પાંચ અતિચાર૦

૨. બીજું સ્થૂલમૃષાવાદવિરમણવ્રત. પંચવિધ કન્નાલીએ, ગોવાલીએ, ભૂમાલીએ, નાસાવહારે, કૂડસખિખજ્જે, એ પાંચ મોટકાં કૂડાં આપણને કાજે, સ્વજનને કાજે. ધર્મને કાજે મુકી, પર કાજે કૂડું બોલવા નિયમ, સૂક્ષ્મ અલિક તણી જયણા કરૂં. એ બીજા૦ સહસ્સાભખ્ખાણે, રહસ્સાભખ્ખાણે, સદારમંતભેએ, મોસોવએસે, કૂડલેહકરણે, એપાંચ.

૩. ત્રીજું સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણુ વ્રત. સચિત્ત, અચિત, રાજનિગ્રહ કારિઉં, પિઆરૂં અણુદીધું લેવા નિયમ. સૂક્ષ્મ તૃણ, ઇંધણ, પથિપતિત

વ્યવહારનિયોગે, દાણચોરીજયણા. એ ત્રીજા૦ તેનાહડે, તક્કરપઓગે, વિરૂદ્ધરજ્જાઇક્કમે, કુડતુલ, કુડમાણે તપ્પડિરૂઅગવવહારે. એ પાંચ૦

૪. ચોથું શીલવ્રત. યથા શકતે, * સ્વદારા સંતોષ; પરદારાવિવર્જના રૂપ, એ ચોથા૦ ઇત્તરપરિગ્ગહિયાગમણે, અપરપરિગ્ગહિયાગમણે, અનંગક્રીડા, પારવિવાહકરણે, કામભોગતિવ્વાભિલાસે. એ પાંચ૦

૫. પાંચમું પરિગ્રહ પરિમાણવ્રત નવવિધ. ખિત્ત, ઘર, હટ્ટ, વાડિય, કુવિય, ધણ, ધન્ન, હિરણ્ણ-સુવણ્ણ, અઈપરિમાણ. દુપ્પય, ચઉપ્પય મિય, નવવિહ પરિગ્ગહ વયંતો. એ પાંચમાં૦ ખિત્ત વત્થુપ્પમાણાઈક્કમે હિરણ્ણ સુવણ્ણપ્પમાણાઇક્કમે, ધણધન્નપમાણાઈક્કમે દુપ્પયચઉપ્પયપ્પમાણાઇક્કમે, કુવિયપ્પમાણાઈક્કમે. એ પાંચ૦ ૫

૬, છઠ્ઠું દિસિવ્રત, ત્રિવિધે જાણવું. ઉર્દ્ધદિસિવએ, અહો દિસિવએ, તિરિયદિસિવએ. એ છઠ્ઠા૦

---

* સ્ત્રીઓએ દારાને બદલે પતિ શબ્દ વાપરવો.

ઉડ્ઢદિસિપ્પમાણાઈક્કમે, અહોદિસિપ્પમાણાઈક્કમે, તિરિયદિસિપ્પમાણાઈક્કમે, ખિત્તવુડ્ઢિ, સઇઅંતરદ્ધા, એ પાંચ૦

૭. સાતમું ભોગોપભોગવ્રત. દ્વિવિધ, ભોજનતઃ કર્મતશ્ચ, તત્રભોજનતઃ સચ્ચિત્તદવ્વ વિગઈ, ઉવાણ તંબોલ, ચીર, કુસુમેસુ; વાહણ, સયણ, વિલેવણ, બંભ, દિસિ, ન્હાણ, ભત્તેસુ. એ સાતમા૦ સચિત્ત આહારે, સચિત્ત પડિબદ્ધઆહારે, અપ્પોસહિભખ્ખણયા, દુપ્પોસહિભખ્ખણયા, તુચ્છોસહિભખ્ખણયા, એ પાંચ અતિચાર૦

કર્મતો પન્નરે કર્માદાન. ઇંગાલ કમ્મે, વણ કમ્મે, સાડી કમ્મે, ભાડી કમ્મે, ફોડી કમ્મે, દંત-વાણિજ્જે, લખ્ખ વાણિજ્જે, રસ વાણિજ્જે, વિસ-વાણિજ્જે. કેસ વાણિજ્જે જંતપીલણ કમ્મે, નિલ્લં-છણ કમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સરદહ તલાવસોસણયા અસઇપોસ. ણયા, એ પન્નર કર્માદાન સ્થૂલનિયમ સૂક્ષ્મતણી જયણા. એ પન્નર૦

૮ આઠમું અનર્થદંડવિરમણવ્રત. ચતુર્વિધ અવજઝાણાયરિએ, પ્પમાયાયરિએ, હિંસપ્પયાણેપાવકમ્મોવએસે. એ આઠમા૦ કંદપ્પે, કુક્કુઇએ, મુહરિએ, સંજુત્તાહિગરણે, ઉવભોગ પરિભોગ અઈરેગે. એ પાંચ૦

૯ નવમું સામાયિકવ્રત. સામાઇય નામ, સાવજજજોગપરિવજજણું, નિરવજજજોગ આસેવણું ચ. એ નવમા૦ મણદુપ્પણિહાણે, વયદુપ્પણિહાણે, કાયદુપ્પણિહાણે, સામાઇયસ્સ અકરણયા, સામાઇયસ્સ અણવુટ્ઠિયસ્સ કરણયા એ પાંચ૦ ૯

૧૦ દશમું દેશાવગાશિકવ્રત. દિસિવયગહિયસ્સ દિસાપરિમાણસ્સ, પઇદિણં પરિમાણકરણં એ દશમા૦ આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ બહિયાપુગ્ગલપખેવે એ પાંચ૦

૧૧ અગીઆરમું પૌષધવ્રત. ચિહું ભેદે જાણવું. આહારપોસહે, શરીર સક્કારપોસહે, બંભચેર પોસહે. અવ્વાવાર પોસહે, એ અગીઆરમા૦ અપ્પડિલે-

હિય, દુપ્પડિલેહિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પમજ્જિઅ દુપ્પમજ્જિય સિજ્જાસંથારે અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, અપ્પમજ્જિઅ દુપ્પમજ્જિઅ ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, પોસહોવવાસસ્સ, સમ્મં અણુણુપાલણયા. એ પાંચ૦

૧૨ બારમું અતિથિસંવિભાગવ્રત. અતિથિસંવિભાગોનામ. નાયાગયાણં, કપ્પણિજાણં, અન્ન પાણાણં દ૦વાણં દેશકાલસદ્ધાસક્કાર કમ્મજોએ પરાઇભત્તિએ, આયાણુગ્ગહ બુદ્ધિએ, સંજયાણં દાણં એ બારમા૦ સચિત્ત નિખ્ખેવણયા, સચિત્તપિહણયા, કાલાઇક્કમદાણે, પરોવએસે, મચ્છરયા. એ પાંચ૦

સંલેષણા તણા પાંચ અતિચારશોધું. ઇહલોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસંસપ્પઓગે. જીવિઆસંસપ્પઓગે મરણાસંસપ્પઓગે. કામભોગાસંસપ્પઓગે. એ પાંચ૦

એવંકારે શ્રી સમકિત મૂલ બાર વ્રતવિષે પંચ્યાશી અતિચારમાંહે જિકો કોઇ અતિચાર, અનાચાર, અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ હુઓ હોય તથા જાણુતે, અજાણુતે, સૂક્ષ્મ, બાદર, કાનો માત્ર, મિંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો અધિકો, હલવો, ભારી, આગલ, પાછલ, કહયો કહેવાણો હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

॥ દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં, પરિભોગં, પચ્ચખામિ, અન્નત્થણાભોગેણું સહસ્સાગારેણું મહત્તરાગારેણું, સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણું, વોસિરામિ.

એ ચોથું પડિક્કમણ નામે આવશ્યક અને પાંચમું ખમાસમણ પૂરૂં થયું.

પ્રાયશ્ચિત માટે 'કાઉસ્સગ્ગ' નામે પાંચમું આવશ્યક

ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક હેઠા બેસીને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચૈત્યવંદન કરૂં જી. એમ કહીને 'ઇચ્છં' "જયજય મહાપ્રભુ" એ ચૈત્યવંદન કહેવું. તે કહીને ચાર

સ્તવન અથવા અઠ્ઠોત્તરિ તીર્થમાલા કહેવી. પછી ઉભા થઇને "ઉવસગ્ગહરં" કહેવું. પછી નીચા બેસીને "નમુથ્થુણં કહેવું એ છઠ્ઠું ખમાસમણ પુરૂં થયું, ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ગુરૂવંદના કરૂંજી.

અથ ગુરૂ વંદના.

અઠ્ઠાઇજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પન્નરસસુ કમ્મભૂમિસુ,
જાવંતિ કેવિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છ પડિગ્ગહધારા.

પંચમહવ્વયધારા, અઠ્ઠારસ સહસ્સ સીલંગધારા,
અખ્ખયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મથ્થએણ વંદામિ.

પૂજ્જસિરિ અજ્જરખ્ખિય, ગુરૂણો તપટ્ટિ પૂજ્જજયસિંહા
સૂરિસિરિ ધમ્મઘોસા, મહિંદસિંહા તઓ ગુરૂણો.

તપ્પય સિરિસિંહપહા, તેસિંપય અજિયસિંહવર ગુરૂણો,
દેવિંદસિંહ ગુરૂણો તપ્પય સિરિધમ્મપહસૂરિ.

સિરિસિંહતિલયસૂરિ, તપ્પય સિરિમહિંદપહ ગુરૂણો,
સિરિમેરૂતુંગ ગુરૂણો, તપ્પય જયકિત્તિગુરૂરાઓ.

સિરિજયકેસરિસૂરિ, તપ્પય સિદ્ધંતસાયરો સુગુરૂ,
સિરિ ભાવસાયર ગુરૂ, તપ્પય સૂરીગુણનિહાણો.

સિરિધમ્મમૂત્તિસૂરિ, તપ્પય કલ્લાણસાયર મુણિંદો,
સિરિ અમરસાયર ગુરૂ કલ્લાણંકુણઉ સંઘસ્સ.

તપ્પટ્ટિ પુવ્વ પુવ્વય, ભાણુવિજ્જાયસાયરં સૂરિ,
સિરિ ઉદયસાયર સૂરિ, તપ્પય ગુણમણિ રૂહાણં.

શ્રી કિર્ત્તિસાગર સૂરિ, શ્રી પુણ્યસાગર સૂરિ, શ્રી રાજેંદ્ર સાગર સૂરિ, શ્રી મુક્તિસાગર સુરિ, શ્રી રત્નસાગર સૂરિયં વદે, વિહરમાન શ્રી વિવેકસાગર સૂરિયં વંદે. અચલ ગચ્છ નાયકં વંદે, વિધિપક્ષગચ્છનાયકં વંદે. પહેલે પાટે સુધર્મા સ્વામી, બીજે પાટે જંબૂ સ્વામી, ત્રીજે પાટે પ્રભવ સ્વામી, ચોથે પાટે સિજ્જંભવસૂરિ, પાંચમે પાટે યશોભદ્રસૂરિ, છઠ્ઠે પાટે સંભૂત્તિવિજયસૂરિ, સાતમે પાટે ભદ્રબાહુસ્વામી, આઠમે પાટે સ્થૂલિભદ્રસ્વામી, એવા પાટાનુ પાટ છેલ્લા શ્રી દુઃપ્રસહ નામા આચાર્ય થશે. તેને મહારી એકસોને આઠવાર ત્રિકાલ વંદના હોજો. એ સાતમું ખમાસમણ થયું.

ઈચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય કહું, સજ્ઝાય સાંભલું જી. અહીં નવકાર કહીને સજ્ઝાય કહેવી.

અથ સજ્ઝાય.

અરિહંતા મંગલં મુજ્ઝ, અરિહંતા મુજ્ઝ દેવયા;
અરિહંતા કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૧

સિદ્ધાય મંગલં મુજ્ઝ, સિદ્ધાય મુજ્ઝ દેવયા;
સિદ્ધાય કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૨

આયરિયા મંગલં મુજ્ઝં, આયરિયા મુજ્ઝદેવયા;
આયરિયા કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૩

ઉવજ્ઝાયા મંગલં મુજ્ઝ, ઉવજ્ઝાયા મુજ્ઝ દેવયા;
ઉવજ્ઝાયા કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૪

સાહૂય મંગલં મુજ્ઝ, સાહૂય મુજ્ઝ, દેવયા;
સાહૂય કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૫

એ પંચેમંગલં મુજ્ઝ, એ પંચેમુજ્ઝ દેવયા;
એ પંચે કિત્તિયં તાણું, વોસિરામિત્તિપાવગં. ૬

એસો પંચ નમુક્કારો, સવ્વ પાવપ્પણાસણો;
મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમં હોઈ મંગલં.

પછી ઉભા થઇને ઇચ્છામિ ખમાસમણુ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પાંચમાં આવશ્યક ભણી દેવસિક પ્રાયશ્ચિત વિશોધનાર્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અંન્નથ્થ૰ ઇત્યાદિક

કહીને 'ચંદેસુનિમ્મલયરા' સુધી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી "નમો અરિહંતાણં" એ પદ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. એ નવમું ખમાસમણ થયું. ફરી ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અભિભવ કાઉસ્સગ્ગ ઠાઉં; ઇચ્છં અભિભવ અશેષ દુખ્ખખ્ખય કમ્મખ્ખય નિમિત્તં કરેમિ કાઉસગ્ગં. અન્નથ૦ ઇત્યાદિક કહીને 'સિદ્ધા સિદ્ધિં મમદિસંતુ' પર્યંત પૂરેપૂરા પાંચ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો, પછી 'નમો અરિહંતાણં' એ કહીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. એથી કરી પડિક્કમણમાં જે અશુદ્ધ આચાર બન્યા હોય, તે સર્વ પાંચ લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગ થકી શુદ્ધ થાય છે. એ પાંચમું કાઉસ્સગ્ગ નામે આવશ્યક અને દશમું ખમાસમણ પૂરૂં થયું.

તપાચારની શુદ્ધિ માટે 'પચ્ચખ્ખાણ' નામે છઠું આવશ્યક.

પછી ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! છઠ્ઠાં આવશ્યક ભણી પચ્ચખ્ખાણ વાંદણાં કરૂં જી. એમ કહી બે વાર વાંદણાં દેવા, પછી ગુરૂમુખે પચ્ચખ્ખાણ કરીયે. એ છઠ્ઠું પચ્ચખ્ખાણ નામે આવશ્યક અને અગીયારમું ખમાસમણ પૂરૂં થયુ.

પછી ઇચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક હેઠા બેસીને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ત્રણ નવકાર ગણું જી. જમણો હાથ ભોંયપર અવળો સ્થાપીને ત્રણ નવકાર ગણવા. પછી 'નમોઅરિહંતાણં' એ પદ કહીને ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ગાથા ભણું જી.

અથ સામાયિક પારવાની ગાથા.

જં જં મણેણ બદ્ધં, જં જં વાયાય ભાસિયં પાવં, કાએણ વિહુટ્ઠકયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧

સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રજ્જ ભમંત,
તે મે સવ્વ ખમાવિયા, મુજ્જવિ તેહ ખમંત. ૨

ખમી ખમાવી મેં ખમી, છવ્વિહજીવનિકાય,
શુદ્ધ મને આલોવતાં, મુજ્ઝ મન વેર ન થાય. ૩

દિવસે દિવસે, લખ્ખં, દેઇ સુવન્નસ્સ ખંડિયં એગો,
એગો પુણ સામાઇયં, કરેઇ ન પહુપ્પએ તસ્સ. ૪

કુણે પમાએ બોલીઉં, હુઇવિરૂઇ બુદ્ધિ,
જિણસાસણમેં બોલીઉં, મિચ્છા દુક્કડં સુદ્ધિ. ૫

સામાયિક વ્રત પ્રાસિઅં, પારિઅં, પૂરિઅં, તીરિઅં, કિત્તિઅં, આરાહિઅં, વિધે લીધું, વિધે લીધું, વિધે પાર્યું, વિધિ કરતાં, કિસિ અવિધિ આશાતના હુઇ હોય, તે સવિ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં, પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી નવકારવાલી કાગલે પગ લગાડયો હોય, ગુરૂને આસણે બેસણે, ઉપકરણે પગ લગાડયો હોય, જ્ઞાન દ્રવ્ય તણી આશાતના થઇ હોય, તે સવિ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. અઢી દ્વીપને વિષે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક શ્રાવિકા જે કોઇ પ્રભુ શ્રી વીતરાગ દેવની આજ્ઞા પાલે, પલાવે, ભણે ભણાવે, અનુમોદે, તેહને મ્હારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન જિનને મ્હારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. અતીત ચોવીશી, અનાગાત ચોવીશી, વર્ત્તમાન ચોવીશીને મ્હારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. ઋષભાનન, ચંદ્રાનન, વર્દ્ધ-

માન, વારિષેણ એ ચાર શાશ્વતા જિનને મહારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના, એ બત્રીશ દોષ માંહેલો સામાયિક વ્રતમાંહે જિકો કોઇ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિહું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. સાચાની સદ્દહણા જુઠાના મિચ્છામિ દુક્કડં.॥

પછી ત્રણ નવકાર મનમાં ગણી ત્રણ ખમાસમણ દેઇ જયણા પૂર્વક ઉઠવું. એ બારમું ખમાસમણ પૂરૂં થયું.

રાઇ પડિક્કમણ વિધિ.

સામાયિક નામે પ્રથમ આવશ્યક—ત્રણ ખમાસમણ આપી ઇચ્છકારિ॰ કહીને ઇરિયાવહી॰ પડિક્કમિ પછી તસ્સ-ઉત્તરી॰ કહી, એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પ્રગટ લોગસ્સ કહી ગમણાગમણ આલોવવું, સામાયિક ઠાવા ત્રણ નવકાર ગણવા, જીવરાશિ ખમાવી, અઢાર પાપસ્થાનક આલોવી, ગુરૂસ્થાપના નિમિત્તે પંચિંદિય કહીને દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ ધારવા. પછી સામાયિક ઉચ્ચાર કરવા એક નવકાર ગણીને સામાયિક વ્રત ઉચરવું.

ચઉવિસત્થો નામે બીજા આવશ્યક ભણી ઇરિયાવહી૦ તસ્સઉત્તરી૦ કહી એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો.

વંદનક નામે ત્રીજા આવશ્યક ભણી ઇચ્છં અભિભવ અશેષ દુખ્ખખ્ખય કમ્મખ્ખય નિમિત્તે પાંચ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. લોગસ્સ પ્રગટ કહીને કુસુમિણ દુસુમિણ ઉઢ્ઢામિ નિમિત્તં ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી એક લોગસ્સ કહીને ઉત્તરાસંગનો છેડો પડિલેહવો.

પ્રતિક્રમણ નામે ચોથા આવશ્યક ભણી બે વાર વાંદણાં દેવાં.

કાઉસ્સગ્ગ નામે પાંચમાં આવશ્યક ભણી લઘુ અતિચાર કહે. ચૈત્યવંદન કહી ચાર સ્તવન કહેવાં; ઉવસગ્ગહરં૦ નમુથ્થુણં૦ કહીને ગુરૂવંદના કહેવી. પછી સજ્ઝાય કહેવી.

પચ્ચખ્ખાણ નામે છઠ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચખ્ખાણ વાંદણાં બે વાર દઈને ગુરૂમુખે પચ્ચખ્ખાણ કરીયે. પછી સામાયિક પારવા ત્રણ નવકાર ગણીને “ જં જં મણેણબદ્ધં ” ઈત્યાદિ ગાથા કહી પ્રતિક્રમણ સમાપ્ત કરીયે. ॥

ચૈત્યવંદન—સ્તવનો.

પરમેશ્વર પરમાત્મા પાવન પરમિઠ્ઠ ;
જય જગ ગુરૂ દેવાધિદેવ નયણે મેં દિઠ્ઠ.

અચલ અકલ અવિકાર સાર કરૂણા રસ સિંધુ;
જગતિ જન આધાર એક નિષ્કારણ બંધુ
ગુણઅનંત પ્રભુ તાહરા કિમહિ કહ્યા ન જાય;
રામ પ્રભુ જિન ધ્યાનથી ચિદ્દાનંદ સુખથાય.

—⟶✦✦⟵—

વૃષભ લંછન શ્રી ઋષભદેવ, અજિત લંછન હાથી,
સંભવ લંછન ઘોડલો, શીવપુરનો સાથી.
અભિનંદન લંછન કપિ, ક્રૌંચ લંછન સુમતિ,
પદ્મકમલ શ્રી પદ્મપ્રભુ, દૂર હરે કુમતિ.
સુપાર્શ્વ પ્રભુને સાથીઓ, ચંદ્રપ્રભુજીન ચંદ્ર,
મકર શ્રીજીન સુવિધિપ્રભુ, શ્રીવચ્છ શીતલ જિણંદ.
ખડ્ગિ જીન શ્રેયાંસનું, વાસુપૂજ્યને મહિષ,
સુકર શ્રીજીન વિમલને સુખકારી અહનિશ.
સિંચાણો જિનઅનંતને, વજ્રલંછન શ્રીધમ,
શાંતિ લંછન મરગલો, સેવ્યે સુખ શિવશર્મ.
કુંથુ લંછન બોકડો, અરજિન નંદાવર્ત,
ઘટ લંછન મલ્લિપ્રભુ, કાચબો મુનિસુવ્રત.
નીલકમલ નમિજીનને, શંખ લંછન પ્રભુનેમ,
ફણીધર શ્રીજીન પાર્શ્વને, સેવો વધતે પ્રેમ,

સિંહ લંછન શ્રી ચરમજીન, વર્દ્ધમાન વિખ્યાત.
લંછન જીન ચોવીશનાં, ઓળખીયે અવદાત.

પદ્મપ્રભુ ને વાસુપૂજ્ય દો રાતા કહીએ;
ચંદ્રપ્રભુ ને સુવિધિનાથ, દો ઉજવલ લહિએ.
મલ્લિનાથ ને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નિરખ્યા,
મુનિસુવ્રત ને નેમનાથ, દો અંજન સરિખા.
સોળે જિન કંચન સમા, એહવા જિન ચોવીશ,
ધીરવિમલ પંડિતતણો, જ્ઞાન વિમલ કહે શિષ્ય.

બાર ગુણ અરિહંત દેવ, પ્રણમીજે ભાવે,
સિદ્ધ આઠ ગુણ સમરતાં, દુઃખ દોહગ જાવે.
આચારજ ગુણ છત્રીસ, પચવીશ ઉવઝાય,
સત્યાવીશ ગુણ સાધુના જપતાં સુખ થાય.
અષ્ટોત્તર સય ગુણ મલી, એમ સમરો નવકાર,
ધીરવિમલ પંડિતતણો, નય પ્રણમે નિત્યસાર.

ઋષભ જિણંદસું પ્રીતડી, કિમ કીજેહો, કહો ચતુર વિચાર.
પ્રભુજી જઇ અળગા વસ્યા, તિહાં કિણે નવિ હો, કો,
વચન ઉચાર૦ ઋષભ૦ ૧

કાગળ પણ પહોંચે નહિ, નવિ પહોંચેહો, તિંહાં કો પરધાન
જે પહોંચે તે તુમ સમો, નવિ ભાંખે હો. કો'નું વ્યવધાન. ઋ૦ ૨
પ્રીત કરે તે રાગિયા. જિનવરજી હો, તુમે તો વીતરાગ,
પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, ભેળવવી હો, લોકોત્તર માગ. ઋ૦ ૩
પ્રીતિ અનાદિની વિષભરી, તે રીતે હો કરવા મુજ ભાવ;
કરવી નિર્વિષ પ્રીતડી કિણ ભાતે હો. કહો બને બનાવ. ઋ૦ ૪
પ્રીતિ અનંતી પરથકી, જે તોડે હો, તે જોડે એહ;
પરમ પુરૂષથી રાગતા, એકત્વતા હો, દાખી ગુણ ગેહ. ઋ૦ ૫
પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતા હો. પ્રગટે ગુણ રાશ;
દેવચંદ્રની સેવના, આપેમુજ હો, અવિચળ સુખવાસ. ઋ૦ ૬

ગિરૂઆરે ગુણ તુમ તણા, શ્રીવર્દ્ધમાન જીનરાયારે,
સુણતાં શ્રવણે અમી ઝરે, મહારી નિર્મલ થાશે કાયારે ગિ૦ ૧
તુમ ગુણગણ ગંગા જલે, હું ઝીલી નિર્મલ થાઉંરે;
અવર ન ધંધો આદરૂં, નિશદિન તોરા ગુણ ગાઉંરે. ગિ૦ ૨
ઝીલ્યા જે ગંગા જલે, તે છિલ્લર જળ નવિ પેસેરે,
જે માલતી પુલે મોહીઆ, તે બાઉલ જઇ નવિ બેસેરે. ગિ૦ ૩
એમ અમે તુમ ગુણ ગોઠશું રંગે રાચ્યા ને વળી માચ્યારે;
તે કેમ પરસુર આદરે. જે પરનારી વશ રાચ્યારે. ગિ૦ ૪
તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ્જ પ્યારોરે;
વાચકયશ કહે માહરે, તું જીવ જીવન આધારોરે. ગિ૦ ૫

તાર હો તાર પ્રભુ, મુજ સેવક ભણી,
જગતમાં એટલું સુજશ લીજે;
દાસ અવગુણ ભર્યો, જાણી પોતા તણો,
દયાનિધિ દીનપર દયા કીજે— તાર૦ ૧
રાગ દ્વેષે ભર્યો, મોહ વૈરી નડયો,
લોકની રીતિમાં. ઘણું એ રાતો;
ક્રોધવશ ધમધમ્યો, શુદ્ધ ગુણ નવિ રમ્યો,
ભમ્યો ભવ માંહિં હું વિષય માતો.— તાર૦ ૨
આદર્યું આચરણ, લોક ઉપચારથી,
શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઈ કીધો;
શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વળી, આત્મ અવલંબવિનું,
તેહવો કાર્ય તિણે કો ન સીધો. તાર૦ ૩
સ્વમી દરિશણ સમું, નિમિત્ત લઈ નિર્મળું,
જો ઉપદાન એ શુચી ન થાશે;
દોષ કો વસ્તુનો, અહવા ઉદ્યમતણો,
સ્વામી સેવા સહી નિકટ લાશે. તાર૦ ૪
સ્વામી ગુણ ઓળખી, સ્વામીને જે ભજે,
દર્શન શુદ્ધતા તેહ પામે;
જ્ઞાન ચારિત્ર તપ; વીર્ય ઉલ્લાસથી,
કર્મ ઝીપી વસે મુક્તિ ધામે. તાર૦ ૫

જગત્ વત્સલ મહાવીર જીનવર સુણી,
ચિત્ત પ્રભુ ચરણને શરણ વાસ્યો;
તારજો બાપજી, બીરૂદ નીજ રાખવા,
દાસની સેવના રખે જોશો. તાર૦ ૬
વિનતિ માનજો, શક્તિ એ આપજો,
ભાવ સ્યાદ્વાદતા શુદ્ધ ભાસે;
સાધિ સાધક દશા, સિદ્ધતા અનુભવી,
દેવચંદ્ર વિમળ પ્રભુતા પ્રકાશે. તાર૦ ૭

તુમે બહુ મિત્રિ રે સાહેબા, મારે તો મન એક,
તુમ વિણુ બીજો રે નવિ ગમે, એ મુજ મોહોટીરે ટેક.
શ્રી શ્રેયાંસ કૃપા કરો.
મન રાખો તુમે સવિતણુ, પણુ કિહાં એક મલી જાઓ.
લલચાવો લખ લોકને. શાથી સહેજ ન થાઓ—શ્રી૦ ૧
રાગ ભરે જન મન રહો, પણુ તિહું કાલ વૈરાગ,
ચિત્ત તુમારા રે સમુદ્રનો કોઇ ન પામેરે તાગ—શ્રી૦ ૨
એહવા શું ચિત્ત મેલવ્યું, મેલવ્યું પહેલાં ન કાંઇ,
સેવક નિપટ અબૂઝ છે, નિર્વહિસો હેશો તુમે સાંઇ—શ્રી૦ ૩
નિરાગીશુરે કિમ મલે પણુ મલવાનો એકાંત,
વાચકયશ કહે મુઝ મીલ્યો ભકતે કામણુ તંત—શ્રી૦ ૪

શીતલ જિન તુજ મુજ વિચ્ચિ આંતરૂં નિશ્ચયથી નહિં કોય,
દંસણ નાણ ચરણ ગુણ જીવને, સહુ પૂરણ હોય.
અંતરયામીરે સ્વામી સાંભળો. ૧

પણ મુજ માયારે ભેદ ભોળવે બાહ્ય દેખાડી રે વેષ,
હિયડે જૂઠી રે, મુખ અતિ મીઠડી, જેહવી ધૂરત વેષ-અં૦ ૨

એહને સ્વામીરે મુજથી વેગળી, કીજે દીન દયાળ,
વાચકજશ કહે જિમ તુહ્મસ્યું મિલી, લહીયે સુખ સુવિશાળ-અં૦૩

વિમલાચલનું સ્તવન.

વિમલાચલ વિમલા પ્રાણી શિતલ તરૂ છાયા ઠરાણી,
રસવેધક કંચનખાણી કહે ઇંદ્ર સુણો ઇંદ્રાણી.

સનેહી સંત એ ગીરી સેવો,
ચૌદ ક્ષેત્રમાં તીરથ નહીં એવો. ૧ સનેહી.
છહરી પાલી ઉલ્લસીએ છઠ્ઠ અઠ્ઠમ કાયા કશીએ,
મોહમલ્લનાસામા ધસીએ વિમલાચલવેગે વશીએ. ૨ સનેહી.

અન્યસ્થાનક કર્મ જે કરીએ તે હીમ ગીરી હેલા હરીએ,
પાછળ પ્રદક્ષિણા ફરીએ ભવજલ નીધિહેલા તરીએ. ૩ સનેહી
શિવ મંદિર ચડવા કાજે સોપાનની પંક્તિ બિરાજે,
ચડતાં દ્રઢ સમકિતિ છાજે દુર્ભવ્યઅભવ્ય તે લાજે. ૪ સનેહી

પાંડવ પમુહા કેઇસંતા આદેશ્વર ધ્યાન ધરંતા,
પરમાતમ ભાવ ભજંના સિદ્ધાચળ સિદ્ધ અનંતા. ૫ સનેહી.

ખટમાસી ધ્યાન ધરાવે શુક રાજાનું રાજ્ય નિપાવે,
બાહ્યંતર શત્રું હરાવે શત્રુંજય નામ ધરાવે. ૬ સનેહી.

પ્રણિધ્યાને ભજો ગીરિ જાચો તિર્થંકર નામ નિકાચો,
મોહરાયને લાગેતમાચો શુભવીર વિમલગીરિ સાચો. ૭ સનેહી.

પંચમીનું સ્તવન.

પંચમી તપ તમે કરોરે પ્રાણી, જેમ પામો નિર્મલ જ્ઞાનનરે;
પહેલું જ્ઞાનને પછી ક્રિયા, નહિ કોઇ જ્ઞાન સમાનરે, ૧ પંચમી.

નંદી સુત્રમાં જ્ઞાન વખાણ્યું, જ્ઞાનના પાંચ પ્રકારરે;
મતિ શ્રુત અવધિને મન પર્થવ, કેવલ એક ઉદારરે. ૨ પંચમી.

મતિ અઠ્ઠાવીશ શ્રુતિ ચઉદહ વીશ, અવધિ છે અસંખ્ય પ્રકારરે,
દોયભેદે મનઃ પર્યવ દાખ્યું, કેવલ એક ઉદારરે. ૩ પંચમી.

ચંદ્ર સૂર્ય ગ્રહ નક્ષત્ર તારા, એકથી એક અપારરે;
કેવલ જ્ઞાન સમું નહીં કોઇ, લોકાલોક પ્રકાશરે. ૪ પંચમી.

પારસ નાથ પ્રસાદ કરીને, માહરી પુરો ઉમેદરે;
સમય સુંદર કહે હું પણ પામું, જ્ઞાનનો પાંચમો ભેદરે ૫ પંચમી.

દાનશીલ તપ ભાવનાનું સ્તવન.

રેજીવ જૈન ધર્મ કીજીએ, ધર્મના ચાર પ્રકાર;
દાન શીલ તપ ભાવના, જગમાં એટલું સાર. ૧ રેજીવ.

વરસ દિવસને પારણે, આદીશ્વર સુખકાર;
શેલડી રસ વોરાવીઓ, શ્રી શ્રેયાંસ કુમાર. ૨ રેજીવ.

ચંપાપોળ ઉઘાડવા, ચાલણીએ કાઢયાં નીર;
સતીય સુભદ્રા સુજશ થયો, શીયલે સુરનર ધીર. ૩ રેજીવ.

તપ કરી કાયા શોષવી, સરસ નીરસ અહાર;
વીર જીણુંદ વખાણીઓ, ધન્ય ધન્નો અણુગાર. ૪ રેજીવ.

અનિત્ય ભાવના ભાવતાં, ધરતાં નિર્મલ ધ્યાન;
ભરત આરીસા ભુવનમાં, પામ્યા કેવલ જ્ઞાન. ૫ રેજીવ.

જૈન ધર્મ સુર તરૂસમો, જેહુની શીતલ છાયા;
સમય સુંદર કહે સેવતાં, વંછીતફલ પાયા. ૬ રેજીવ.

ઋષભદેવનું સ્તવન.

ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહુરોરે, ઓર ન ચાહુરે કંત;
રીઝયો સાહેબ સંગ ન પરીહરેરે, ભાંગે સાદિ અનંત. ૧ ઋષભ.

પ્રીત સગાઇરે જગમાં સહુ કરેરે, પ્રીત સગાઈ ન કોય;
પ્રીત સગાઇરે નિરૂપાધિક કહીરે, સોપધિક ધન ખોય ૨ ઋષભ.

કોઇ કંથ કારણ કાષ્ટ ભક્ષણ કરેરે, મલશું કંથને ધાય;
એ મેળો નવિ કહીએ સંભવેરે, મેળો ઠામ ન થાય. ૩ ઋષભ.

કોઈ પતિ રંજન અતિઘણું તપ કરેરે, પતિ રંજન તન તાપ;
એ પતિ રંજન મેં નવિ ચિત્ત ધર્યુંરે, રંજન ધાતુ મેળાપ. ૪ ઋષભ.

કોઇ કહે લીલારે અલખ અલખ તણીરે, લખપૂરે મન આશ;
દોષ રહીતને લીલા નવિ ઘટેરે, લીલા દોષ વિલાસ. ૫ ઋષભ.

ચિત્ત પ્રસન્નેરે પૂજન ફળ કહ્યુંરે, પૂજા અખંડિત એહ;
કપટ રહિત થઈ આતમ અરપણારે, આનંદ ઘન પદરેહ. ૬ ઋષભ.

વિમલનાથનું સ્તવન.

દુઃખ દોહગ દૂરે ટલ્યાંરે, સુખ સંપદ શું ભેટ;
ધીંગધણી માથે કીયોરે, કુણગંજે નરખેટ.
વિમલ જિન દીઠાં લોયણ આજ,
મ્હારાં સીધ્યાં વંછિત કાજ; વિમલ જિન દીઠાં લોયણ આજ. ૧

ચરણ કમળ કમળા વસેરે, નિર્મળ થિર પદ રેખ;
સમળ અથિર પદ પરી હરીરે, પંકજ પામર પેખ. ૨ વિમલ.

મુજ મન તુજ પદ પંકજેરે, લીનો ગુણ મકરંદ;
રંક ગણે મંદિર ધરારે, ઇંદ્ર ચંદ્ર નાગેંદ્ર. ૩ વિમલ.
સાહેબ સમરથ તું ધણીરે, પામ્યો પરમ ઉદાર;
મન વિશરામી વાલહોરે, આતમનો આધાર. ૪ વિમલ.

દરિસણ દીઠે જિન તણુંરે, સંશય ન રહે વેધ;
દિનકર કર ભર પસરંતારે, અંધકાર પ્રતિષેધ. ૫ વિમલ.

અમિય ભરી મૂરતિ રચીરે, ઉપમા ન ઘટે કોય;
શાંતસુધારસ ઝીલતીરે, નીરખીત તૃપ્તી ન હોય. ૬ વિમલ.

એક અરજ સેવક તણીરે, અવધારો જિનદેવ;
કૃપા કરી મુજદીજીએરે, આનંદઘન સેવ. ૭ વિમલ.

સિધ્ધાચલ ગિરિ ભેટયારે ધન્ય ભાગ્ય હુમારાં;
વિમળાચળ ગિરિ ભેટયારે, ધન્ય ભાગ્ય હુમારાં.
એ ગિરિવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં નાવે પારા,
રાયણ રૂષભ સમોસર્યા સ્વામી, પુર્વનવાણું વારારે—ધન્ય૦

મૂળનાયક શ્રી આદિજીનેશ્વર, ચઉમુખ પ્રતિમા ચાર;
અષ્ટ દ્રવ્યસું પૂજો ભાવે, સમકિત મૂળ આધાર રે—ધન્ય૦

ભાવ ભક્તિસું પ્રભુ ગુણ ગાવે, અપના જન્મ સુધાર્યા;
યાત્રા કરીભવિજન શુભ ભાવે, નરક તિર્યંચ ગતિ વાર્યારે. ધન્ય.

દૂર દેશાંતરથી હું આવ્યો, શ્રવણે સુણી ગુણ તારા;
પતિત ઉદ્ધારણ બિરૂદ તુમારૂં, એ તીરથ જગ સારા રે—ધ૦

સંવત્ અઢાર બ્યાસીએ માસ આષાઢે, વદિ આઠમ ભોમવારા;
પ્રભુજીકે ચરણ પ્રતાપકે સંઘમે, ખેમા રતન પ્રભુપ્યારારે—ધ૦

અતરજામી સુણ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો,
સાંભળીને આવ્યો હું તીરે, જન્મ મરણ દુઃખ વારો.

સેવક અરજ કરે છે રાજ, અમને શિવસુખ આપો,
સહુકોનાં મનવાંછિત પૂરો, ચિન્તા સહુની ચૂરો,
એહવું બિરૂદ છે રાજ તમારૂં, કેમ રાખો છો દૂરે—સે૦

સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો,
કરૂણાસાગર કેમ કહેવાશો, જો ઉપકાર ન કરશો.—સે૦

લટપટનું હવે કામ નહિ છે, પ્રત્યક્ષ દરિસણ દીજે,
ધુંઆડે ધીજું નહીં સાહિબ પેટ પડયા પતીજે.—સે૦

શ્રી શંખેશ્વર મંડણ સાહિબ, વિનતડી અવધારો,
કહેજીનહર્ષ મયાકરી મુજને, ભવસાગરથી તારો—સે૦

—:o:—

સુણોચંદાજી, સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો;
મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને ઈણિપરે તુમે સંભળાવજો.

જે ત્રણ ભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઇંદ્ર પાયક છે,
નાણ દરિસણ જેહને ક્ષાયક છે, સુણો— (૧)

જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે,
પુંડરિકિણી નગરીનો રાયા છે, સુણો— (૨)

બાર પર્ષદામાંહિ બિરાજે છે, જસ ચોત્રીશ અતિષય છાજે છે,
ગુણ પાંત્રીશ વાણીએ ગાજે છે. સુણો— (૩)

ભવિજનને તે પડિબોહે છે, તુમ અધિક શીતલ ગુણ સોહે છે,
રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે, સુણો— (૪)

તુમ સેવા કરવા રસિયો છું, પણ ભરતમાં દુરે વસીયો છું,
મહા મોહરાય કર ફસીયો છું. સુણો— (૫)

પણ સાહેબ ચિત્તમાં ધરિયો છે, તુણ આણા ખડગ કર ગ્રહિઓ છે;
પણ કાંઇક મુજથી ડરિયો છે. સુણો— (૬)

જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો, કહે પદ્મવિજય થાઉં શૂરો,
તો વાધે મુજ મન અતિ નૂરો. સુણો— (૭)

વિરહમાન ભગવાન! સુણો મુજ વિનતિ,
જગતારક જગનાથ, અછો ત્રિભુવન પતિ;
ભાસક લોકાલોક, તિણે જાણો છતિ,
તોપણ વીતક વાત, કહું છું તુજ પ્રતિ. ૧.

હું સરૂપ નિજ છોડી, રમ્યો પર પુદ્ગલે,
ઝીલ્યો ઉલ્લટ આણી, વિષય તૃષ્ણા જળે;
આશ્રવ બંધ વિભાવ, કરૂં રૂચિ આપણી,

ભૂલ્યો મિથ્યા વાસ, દોષ દેઉં પર ભણી. ૨.

અવગુણ ઢાંકણ કાજ કરૂં જિન મત ક્રિયા,
ન તજું અવગુણ ચાલ, અનાદિની જે પ્રિયા;
દૃષ્ટિ રાગનો પોષ તેહ સમકિત ગણું,
સ્યાદ્વાદની રીત, ન દેખું નિજપણું. ૩.

મન તનુ ચપલ સ્વભાવ, વચન એકાંતતા,
વસ્તુ અનંત સ્વભાવ ન ભાસે જે છતાં;
જે લોકોત્તર દેવ નમું લૌકીકથી,
દુર્લભ સિદ્ધ સ્વભાવ, પ્રભો તહકીકથી. ૪.

મહા વિદેહ મોઝાર કે તારક જિન વરૂં,
શ્રી વજ્રધર અરિહંત અનંત ગુણકરૂં;
તે નિર્યામક શ્રેષ્ઠ સહી મુજ તારશે,
મહા વૈદ્ય ગુણ યોગ, રોગ ભવ વારશે. ૫.

પ્રભુ મુખ ભવ્ય સ્વભાવ, સુણો જો માહરો,
તો પામું પ્રમોદ, એહ ચેતન ખરો;
થાયે શિવપદ આશ રાશ સુખ વૃંદની,
સહજ સ્વતંત્ર સ્વરૂપ ખાણ આણંદની. ૬.

વળગ્યા જે પ્રભુ નામ, ધામ તે ગુણ તણા,
ધારો ચેતનરામ એહ થિર વાસના;

દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર હૃદય થિર થાપજો,
જિન આણાયુત ભક્તિ, મુક્તિ મુજ આપજો. ૭.

વીર જિનેશ્વર સાહેબ મેરા, પાર ન લહું તેરા;
મહેર કરી ટાળો મહારાજ જી, જન્મ મરણના ફેરા હો;
જિનજી ! અબ હું શરણે આયો.

ગર્ભાવાસ તણાં દુઃખ મોહોટાં, ઉંધે મસ્તક રહિયો;
મળ મૂત્ર માંહે લપટાંણો, એહવો દુઃખ મેં સહિયો હો, જિ૦
નરક નિગોદમાં ઉપનો ને ચવિયો, સૂક્ષ્મ બાદર થઈયો;
વેહેંચાણો સુઇને અગ્રભાગે, માન તિહાં કિહાં રહિયો હો. જિ૦
નરક તણી વેદના અતિ ઉલ્લસી, સહી તે જીવે બહુ;
પરમાધામીને વશ પડીયો, તે જાણો તમે સહુ હો; જિ૦
તિર્યંચ તણા ભવ કીધા ઘણેરા, વિવેક નહીંય લગાર;
નિશદિનનો વ્યવહાર ન જાણ્યો, કેમ ઉતરાયે ભવપાર હો, જિ૦
દેવ તણી ગતિ પુણ્યે હું પામ્યો, વિષયારસમાં ભીનો;
વ્રતપચ્ચખ્ખાણ ઉદય નવિ આવ્યાં, તાન માનમાંહે લીનો હો. જિ૦
મનુષ્ય જન્મને ધર્મ સામગ્રી, પામ્યો છું બહુ પુણ્યે;
રાગ દ્વેષ માંહે બહુ ભળીયો, ન ટળી મમતા બુદ્ધિ હો. જિ૦

એક કંચનને બીજી કામિની, તેહસું મનડું બાંધ્યું;
તેના ભોગ લેવાને હું શૂરો, કેમ કરી જિન ધર્મ સાધું હો. જિ૦

મનની દોડ કીધી અતિ ઝાઝી, હું છઉં કોઈ જડ જેહવો;
કલિ કલિકલ્પમેં જન્મ ગુમાયો, પુનરપિ પુનરપિ તેહવો હો.
જિનજી ! અબ હું શરણ આયો.

ગુરૂ ઉપદેશથી હું નથી ભીનો, નાવિ સદ્દહણા સ્વામી;
હવે વડાઈ જોઈએ તમારી, ખીજમત માંહિછે ખામી હો. જિ૦

ચાર ગતિ માંહે રડવડીઓ, તોએ ન સીધ્યાં કાજ;
રૂષભ કહે તારો સેવકને, બાંહે ગ્રહ્યાની લાજ હો. જિ૦

અથ મુહુપત્તિના ૫૦ બોલ.

સૂત્ર-અર્થ-તત્વ કરી સદ્દહુ.

સમકિત મોહની, મિશ્ર મોહની, મિથ્યાત્વ મોહની, પરિહરૂં.

કામ રાગ,	સ્નેહ રાગ,	દ્રષ્ટિ રાગ,	પરિહરૂં.
સુદેવ,	સુગુરૂ,	સુધમ	આદરૂં.
કુદેવ,	કુગુરૂ,	કુધર્મ	પરિહરૂં.
જ્ઞાન,	દર્શન,	ચારિત્ર,	આદરૂં.

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર–વિરાધના, પરિહરૂં.
મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ, આદરૂં.
મન દંડ, વચન દંડ, કાય દંડ, પરિહરૂં.

અંગ પડિલેહણાના ૨૫ બોલ.

હાસ્ય, રતિ, અરતિ, પરિહરૂં. (ડાબે હાથે પડીલેહવા.)
ભય, શોક, દુગંચ્છા, પરિહરૂં. (જમણે હાથે પડીલેહવા.)
કૃષ્ણલેશ્યા, નિલલેશ્યા, કાપોતલેશ્યા, પરિહરૂં. (માથા ઉપર પડીલેહવા.)

રસગારવ, રિદ્ધિગારવ, શાતાગારવ, પરિહરૂં. (મોઢે પડીલેહવા.)

માયાશલ્ય, નિયાણશલ્ય, મિથ્યાત્વશલ્ય, પરિહરૂં. (છાતી આગળ પડીલેહવા.)

ક્રોધ, માન, પરિહરૂં. (પુંઠે પડીલેહવા.)
માયા, લોભ, પરિહરૂં. (આગળ પડીલેહવા.)
પૃથ્વિકાય, અપકાય, તેઉકાય, ની જયણા કરૂં. (ડાબે પગે પડીલેહવા.)

વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય, ની રક્ષા કરૂં. (જમણે પગે પડીલેહવા.)

સજ્ઝાયો.

સમકિતનું મૂળ જાણીયેજી, સત્ય વચન સાક્ષાત્;
સાચામાં સમકિત વસેજી, કુડામાં મિથ્યાત્વ રે.
પ્રાણી! મ કરીશ માયા લગાર.

મુખ મીઠો, જૂઠો મનેજી, કુડ કપટનો રે કોટ,
જીભે તો જી, જી, કરેજી, ચિત્તમાં તાકે ચોટરે—પ્રાણી.

આપ ગરજે આઘો પડેજી, પણ ન ધરે વિશ્વાસ;
મેલ ન છંડે મન તણોજી, એ માયાનો પાસરે—પ્રાણી.

જેહસું માંડે પ્રીતડીજી, તેહસું રહે પ્રતિકૂળ;
મન નવિ મૂકે આમળોજી, એ માયાનું મૂળરે—પ્રાણી.

તપ કીધું, માયા કરીજી, મિત્રસું રાખ્યો રે ભેદ;
મલ્લિજિનેશ્વર જાણજોજી, તો પામ્યા સ્ત્રી વેદરે—પ્રાણી.

ઉદયરત્ન કહે સાંભળોજી, મેલો માયાની બુદ્ધ,
મુક્તિ પુરી જાવા તણોજી, એ મારગ છે શુદ્ધરે—પ્રાણી.

તુમે લક્ષણ જોજો લોભનાંરે, લોભે જન પામે ક્ષોભનારે;
લોભે ડાહ્યાં મનડોલ્યાં કરે રે, લોભે દુર્ઘટ પંથે સંચરેરે—તુમે.

તજે લોભતેહનાં લેઉં ભામણારે, વળી પાયનમીને કરૂં ખામણાંરે,
લોભે માર્યાદા ન રહે કેહનીરે, તુમે સંગત મેલો તેહનીરે–તુમે.

લોભે ઘર મે'લી રણમાં મરેરે, લોભે ઉંચ તે નીચું આદરે રે,
લોભે પાપ ભણી પગલાં ભરે રે, લોભે અકારજ કરતાં ન
ઓસરે રે–તુમે.

લોભે મનડું ન રહે નિર્મળું રે, લોભે સગપણ નાસે વેગળું રે;
લોભે ન રહે પ્રીતિને પાવડું રે, લોભે ધન મેલે બહુ એકઠું રે–તુમે.

લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણેરે, લોભે હત્યા પાતક નવી ગણેરે;
તેતો દામતણે લોભે કરી રે, ઉપર મણિધર થાયે તે મરીરે–તુમે.

જોતાં લોભનો થોભ દીસેનહી રે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહીરે,
લોભે ચક્રી સુભુમનામે જુઓ રે, તેતો સમુદ્ર માંહે ડુબી મૂઓરે.
તુમે.

એમ જાણીને લોભને છંડજો રે, એક ધર્મસું મમતા મંડજોરે;
કવિ ઉદયરત્ન ભાખે મુદારે, વંદુ લોભ તજે તેહને સદારે–તુમે

રે જીવ! માન ન કીજીયે, માને વિનય ન આવે રે;
વિનય વિનાં વિદ્યા નહીં, તો કિમ સમકિત પાવેરે—રે.

સમકિત વિણુ ચારિત્ર નહીં, ચારિત્ર વિણુ નહી મુક્તિરે;
મુક્તિનાં સુખ છે શાશ્વતાં, તે કેમ લહિયે યુક્તિરે—રે.

વિનય વડો સંસારમાં, ગુણમાં અધિકારીરે;
ગર્વે ગુણ જાયે ગળી, ચિત્ત જુઓ વિચારી રે—રે૦
માન કર્યું જો રાવણે, તે તો રામે માર્યો રે;
દુર્યોધન ગર્વે કરી, અંતે સવિ હાર્યો રે. રે૦
સૂકાં લાકડાં સારિખો, દુઃખદાયી એ ખોટોરે;
ઉદયરત્ન કહે માનને, દેજો દેશવટો રે. રે૦

કડવાં ફળ છે ક્રોધનાં, જ્ઞાની એમ બોલે;
રીસ તણો રસ જાણીએ, હલાહલ તોલે. ક૦
ક્રોધે ક્રોડ પૂરવ તણું, સંજમ ફળ જાય,
ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેખે ન થાય. ક૦
સાધૂ ઘણો તપીઓ હુતો, ધરતો મન વૈરાગ,
શિષ્યને ક્રોધ થકી થયો, ચંડકોશિયો નાગ. ક૦
આગ ઉઠે જે ઘર થકી, પહેલું તે ઘર બાળે,
જળનો જોગ જો નવિ મળે, તો પાસેનું પ્રજાળે. ક૦
ક્રોધ તણિ ગતિ એહવી, કહે કેવળનાણી,
હાણ કરે જે હેતની, જાળવજો એમ જાણી. ક૦
ઉદયરત્ન કહે ક્રોધને, કાઢજો ગળે સાહી,
કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. ક૦

નિંદા મ કરજો કોઈની પારકીરે, નિંદાના બોલ્યા મહાપાપરે,
વર વિરોધ વાધે ઘણોરે, નિંદા કરતાં ન ગણે માય બાપરે નિં૦

દુર બળંતી કાં દેખો તુમેરે, પગમાં બળંતી દેખો સહુ કોયરે,
પરના મેલમાં ધોયાં લૂગડાંરે, કહો કેમ ઉજળાં હોયરે. નિંદા૦

આપ સંભાળો સહુકો આપણોરે, નિંદાની મૂકો પડી ટેવરે,
થોડે ઘણે અવગુણે સહુ ભર્યારે, કેહેનાં નળિયાંચુએ કેહેનાં નેવરે.
નિંદા૦

નિંદા કરે તે થાયે નારકીરે, તપ જપ કીધું સહુ જાયરે,
નિંદા કરો તો કરજો આપણીરે, જેમ છુટકબારો થાયરે. નિં૦

ગુણ ગ્રહજો સહુકો તણાંરે, જેમાં દેખો એક વિચાર રે,
કૃષ્ણ પેરે સુખ પામશો રે, સમયસુંદર સુખકારરે. નિંદા૦

વણજારાની સજઝાય.

નરભવ નયર સોહામણું, વણઝારારે.
પામીને કરજે વ્યાપાર, અહો મોરા નાયકરે,

સત્તાવન સંવરતણી, વણઝારારે.
પોઠી ભરજે ઉદાર, અહો મોરા નાયકરે. ૧.

શુભ પરિણામ વિચિત્રતા, વ. કરીઆણાં બહુ મૂલ, અ.
મોક્ષનગર જાવા ભણી, વ. કરજે ચિત્ત અનુકુલ, અ. ૨.

ક્રોધ દાવાનલ ઓલવે, વ. માન વિષય ગીરિરાજ, અ.
ઓલંઘજે હળવે કરી, વ. સાવધાન કરે કાજ, અ. ૩.
વંશજાળ માયાતણી, વ. નવિ કરજે વિશરામ, અ.
ખાડી મનોરથ ભટતણી, વ. પૂરણનું નહિ કામ, અ. ૪.
રાગ દ્વેષ દોય ચોરટા, વ. વાટમાં કરશે હેરાન, અ.
વિવિધ વીર્ય ઉલ્લાસથી, વ. તે હણજેરે ઠાય, અ. ૫.
એમ સવિ વિઘ્ન વિદારીને, વ. પહોંચજે શીવપુરવાસ, અ.
ક્ષય ઉપસમ જે ભાવના, વ. પોઠે ભર્યાં ગુણ રાશ, અ. ૬.
ક્ષાયક ભાવ તે થશે, વ. લાભ હોશે તે અપાર, અ.
ઉત્તમ વણુજ જે એમકરે, વ. પદ્મ નમે વારંવાર, અ. ૭.

ધોબીડાની સજઝાય.

ધોબીડા તું ધોજે મનનું ધોતીયુંરે, રખે રાખતો મેલ લગારરે,
એણેરે મેલે જગમેલો કર્યોરે, અણ ધોયું ન રાખલગારરે. ૧ ધો.
જિનશાસન સરોવર સોહામણુંરે, સમકિતતણી રૂડી પાલરે,
દાનાદિક ચારે બારણાંરે, માંહિ નવતત્વ કમળ વિશાળરે. ૨ ધો.
તિહાં ઝીલે મુનિવર હંસલારે, પીયે છે જપ તપ નીરરે,
શમદમ આદે જે શિલારે, તિહાં પખાલે આતમ ચીરરે. ૩ ધો.
તપવજે તપ તડકે કરીરે, જાલવજે નવ બ્રહ્મ વાડરે,
છાંટા ઉડાડે પાપ અઢારનારે, એમ ઉજલું હોશે તત્કાળરે. ૪ ધો.

આલોચણુ સાબુડો સુધો કરેરે, રખેઆવે માયા સેવાલરે,
નિશ્ચે પવિત્રપણું રાખજેરે, પછી આપણા નિયમ સંભાળરે.
૫ ધો.
રખે મુકતો મન મોકળુંરે, પડમેલીને સંકેલરે,
સમય સુંદરની શીખડીરે, સુખડી અમૃત વેલરે. ૬ ધો.

હે પ્રભુ! હે પ્રભુ! શું કહું; દીનાનાથ દયાળ,
હું તો દોષ અનંતનું, ભાજન છું કરૂણાળ. ૧
શુદ્ધ ભાવ મુજમાં નથી, નથી સર્વ તુજ રૂપ,
નથી લઘુતા કે દીનતા, શું કહું પરમસ્વરૂપ? ૨
નથી આજ્ઞા ગુરૂદેવની, અચળ કરી ઉર માંહિ,
આપતણો વિશ્વાસ દઢ, ને પરમાદર નાહિ. ૩
જોગ નથી સત્સંગનો, નથી સત્‌સેવા જોગ,
કેવળ અર્પણુતા નથી, નથી આશ્રય અનુયોગ. ૪
"હું પામર શું કરી શકું, એવો નથી વિવેક,
ચરણુ, શરણુ; ધીરજ નથી, મરણુ સુધીની છેક. ૫
અચિંત્ય તુજ મહાત્મ્યનો નથી પ્રફુલ્લિત ભાવ,
અંશ ન એકે સ્નેહનો, ન મળે પરમ પ્રભાવ. ૬
અચળરૂપ આશક્તિ નહિ, નહિ વિરહનો તાપ,
કથા અલ્પ તુજ પ્રેમની, નહિ તેનો પરિતાપ. ૭

ભક્તિમાર્ગ પ્રવેશ નહિ, નહિ ભજન દૃઢ ભાન.
સમજ નહિ નિજ ધર્મની, નહિ શુભ દેશે સ્થાન. ૮
કાળદોષ કળિથી થયો, નહિ મર્યાદા ધર્મ,
તોય નહિ વ્યાકુળતા, જુઓ પ્રભુ મુજ કર્મ. ૯
સેવાને પ્રતિકુળજે, તે બંધન નથી ત્યાગ,
દેહેંદ્રિય માને નહિ, કરે બાહ્યપર રાગ. ૧૦
તુજ વિયોગ સ્ફુરતો નથી, વચન, નયન, યમ નાહિ,
નહિ ઉદાસ અન ભક્તથી, તેમ ગૃહાદિક માંહિ. ૧૧
અહંભાવથી રહિત નહિ, સ્વધર્મ સંચય નાહિ,
નથી નિવૃત્તિ નિર્મળપણે, અન્ય ધર્મની કાંઇ. ૧૨
એમ અનંત પ્રકારથી, સાધન રહિત હુંય,
નહિ એક સદ્‌ગુણ પણ, મુખ બતાવું શુંય? ૧૩
કેવળ કરૂણા–મૂર્તિ છો, દીનબંધુ દીનાનાથ,
પાપી પરમ અનાથછું, ગ્રહો પ્રભુજીહાથ. ૧૪
અનંત કાળથી આથડયો, વિના ભાન ભગવાન,
સેવ્યા નહિ ગુરૂ સંતને, મૂકયું નહિ અભિમાન. ૧૫
સંતચરણઆશ્રય વિના, સાધન કર્યાં અનેક,
પાર ન તેથી પામિયો, ઉગ્યો ન અંશ વિવેક. ૧૬
સહુ સાધન બંધન થયાં, રહ્યો ન કોઈ ઉપાય,
સત્ સાધન સમજ્યો નહિ, ત્યાં બંધન શું જાય. ૧૭

'પ્રભુ! પ્રભુ! લય લાગી નહિ, પડયો ન સદ્‌ગુરૂ પાય,
દીઠા નહિ નિજ દોષતો, તરિયે કોણ ઉપાય? ૧૮
અધમાધમ અધીકો પતિત, સકળ જગત્‌માં હુંય,
એ નિશ્ચય આવ્યા વિના, સાધન કરશે શુંય? ૧૯
પડી પડી તુજ પદપંકજે, ફરી ફરી માગું એજ,
સદ્‌ગુરૂ, સંત, સ્વરૂપ તુજ, એદ્દઢતા કરિ દેજ. ૨૦

વીર જિણેસર કેરો શિષ્ય, ગૌતમ નામ જપો નિશ દિશ,
જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન, તો ઘર વિલસે નવે નિધાન.
ગૌતમ નામે ગિરિવર ચઢે, મન વાંછિત હેલા સંપજે,
ગૌતમ નામે નાવે રોગ, ગૌતમ નામે સર્વ સંજોગ.
જે વૈરી વિરૂઆ વંકડા, તસ નામે નાવે ઢુકડા,
ભૂત પ્રેત નવિ મંડે પ્રાણ, તે ગૌતમના કરૂં વખાણ.
ગૌતમ નામે નિર્મલ કાય, ગૌતમ નામે વાધે આય,
ગૌતમ જિન શાસન શણગાર, ગૌતમ નામે જય જયકાર.
શાલદાલ સુરહા ઘૃત ગોલ, મન વાંછિત કાપડ તંબોલ,
ઘરસુગૃહિણી નિર્મલ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વિનીત.
ગૌતમ ઉદયો અવિચળ ભાણ, ગૌતમ નામ જપો જગજાણ,
મ્હોટા મંદિર મેરૂ સમાન, ગૌતમ નામે સફળ વિહાણ.

ધરમય ગલ ઘોડાની જોડ, વારૂ પહોંચે વાંછિત કોડ,
મહિયલ માને મોટા રાય, જો તુઠે ગોતમનાં પાય.
ગૌતમ પ્રણુમ્યા પાતક ટળે, ઉત્તમ નરની સંગતિ મલે,
ગૌતમ નામે નિર્મલ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે વાન.
પુણ્યવંત અવધારો સહુ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણુ છે બહુ,
કહે લાવણ્યસમય કરજોડ, ગૌતમ તુઠે સંપતિ કોડ.

કદિ આફત વાદળ શીર પડે,
કદિ મિત્ર વિયોગનું દુઃખ નડે,
કદિ સંપત જાય બધીએ ભલે,
પણુ સત્ય સદા ધરજો હૃદયે.

સમાપ્ત.

ધર્મવિજય પ્રેસ, પાયધુની નં૦ ૫૭૨ મુંબઇમાં હ. ભ. છાપ્યું.

कयपावोवि मणुस्सो, आलोइय निंदिअ गुरु सगासे
होई अइरेग लहुओ, ओहरिअ भरुव्व भारवहो.

પાપનો કરનાર એવો મનુષ્ય પણ ગુરૂ પાસે કરેલા પ પ્રકાશ કરતો તથા પાપની નિંદા કરતો-એટલે મિચ્છામિ દુક્કડં દેતો થકો ઘણા પાપથી હલકો થાય. જેમ ભાર ઉપાડી લઇ જનાર માણસ ભાર ઉતારો હળવો થાય છે તેમ (પ્રતિક્રમણ કરતો) તે પણ કર્મ રૂપ ભારે કરીને હળવો થાય છે.

જેટલા અક્ષર શ્રુતના ભણાવે, તેટલા વરસ હજારજી
સ્વર્ગાદિનાં સુખને વિલસે, પામે ભવનો પાર. શ્રુતપદ ભજીએજી.